T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

İMAM HATİP VE ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEKİ ARAPÇA DERSİ (9-12. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMI

HAZIRLAYANLAR
Prof. Dr. Emrullah İŞLER
Doç. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN
Yrd. Doç. Dr. Erdinç DOĞRU
Selahattin DEMİRCİ
Tuba GÜLERDİ SATIR
Abdullah KÖSEOĞLU

Program Geliştirme Uzmanı
Mevlüt KAŞIKÇI

Ölçme Değerlendirme Uzmanı
Mehtap ERMAN

ANKARA, 2011

Not: Öğretim programındaki 9. ve 10. sınıflar için yeni öğretim programı yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI	1
I. GİRİŞ	2
II. PROGRAMIN VİZYONU	3
III. PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI	3
1. İletişimci Yaklaşım	3
2. Öğrenci Merkezli Yaklaşım	4
IV. PROGRAMIN YAPISI	5
1. Genel Amaçlar	5
2. Öğrenme Alanları	5
a. Dinleme	5
b. Konuşma	7
c. Okuma	7
ç. Yazma	8
3. Arapça Öğretiminde Dört Temel Becerinin Geliştirilmesi	8
a. Dinleme-Anlama Öğretimi	8
1) Dinleme Öncesi Etkinlikler	9
2) Dinleme Anındaki Etkinlikler	9
3) Dinleme Sonrasındaki Etkinlikler	10
4) Dinleme ve Anlama Öğretiminde Kullanılan Materyallerin Önemi	10
5) Seslerin Öğretimi	10
b. Konuşma ve Telaffuz (Ses Bilgisi) Öğretimi	
1) Konuşma Öğretimi	11
2) Konuşma Öğretiminde Önemli Noktalar	11
3) Konuşma Öğretiminde Alıştırmalar	11
4) Telaffuz Öğretimi	12
5) Telaffuz Öğretiminde İzlenecek Aşamalar	12
6) Telaffuz Oyunları	12
c. Okuma Öğretimi	13
1) Okuma Öğretiminde Dikkat Edilecek Hususlar	13
2) .	13
3) Okuma Çeşitleri	14
a) Yoğun Okuma	14
b) Yaygın Okuma	14
4) Sesli Okuma Öğretimi	15
5) Sesli Okuma Tekniğinin Faydaları	15
6) Sesli Okuma Öğretiminde İzlenecek Sıra	15
7) Sessiz Okuma Öğretimi	15
8) Sessiz Okumanın Faydaları	16
9) Sessiz Okuma Öğretiminde İzlenecek Sıra	16
a) Okuma Öncesi Etkinlikler	16
b) Okuma Anındaki Etkinlikler	16
c) Okuma Sonrası Etkinlikler	16

ç. Yazı ve Kompozisyon Öğretimi 17
1) Yazı Öğretiminde Takip Edilmesi Gereken Sıra 17
2) .
. 18
3) Kompozisyon Yazmanın Önemi 18
4. Kazanımlar 19
5. Dil Bilgisi 20
6. Temalar 21
V. ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ 23
1. Arapçanın Özellikleri 24
2. Yabancı Dil Öğretim İlkeleri 25
3. Öğretim Yöntemleri 26
a. Örnek Olay Yöntemi 26
b. Gösterip Yaptırma Yöntemi 26
c. Anlatım Yöntemi 26
ç. Tartışma Yöntemi 27
d. Problem Çözme 27
e. Bireysel Çalışma 27
4. Öğretim Teknikleri 27
a. Gösteri 28
b. Soru-Cevap Tekniği 28
c. Drama ve Rol Yapma 28
ç. Benzetim 28
d. İkili ve Grup Çalışmaları 28
e. Eğitsel Oyunlar 28
5. Öğretim Materyalleri 28
a. Destekleyici Materyaller 28
b. Görsel Materyaller 28
c. İşitsel Materyaller 29
ç. Basılı Materyaller 29
VI. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 29
1. Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri 30
2. Dört Temel Beceri ile İlgili Soru ve Alıştırma Çeşitleri 38
VII. MESLEKİ ARAPÇA DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI 47
VIII. . 48
IX. . 55
X. MESLEKİ ARAPÇA DERSİ 11. SINIF KAZANIMLARI 63
XI. MESLEKİ ARAPÇA DERSİ 12. SINIF KAZANIMLARI 70
XII. KAYNAKÇA 77
XIII. EKLER 78

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin genel amaçları:

Madde 2

Türk millî eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı; kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

I. GİRİŞ

İnsanlar arasındaki duygu ve düşünce alışverişi iletişim yoluyla gerçekleşmektedir. İletişimde insanlara aracılık eden ve sosyal yaşamı düzenlemede kullanılan araç dildir. Dilin bir iletişim aracı olması başka uluslarla teknolojik, ekonomik ve kültürel açıdan iletişim sağlamada insanların diğer dilleri de öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Farklı ulus ve dillerin oluşunda, Kur'an-ı Kerim'in ifadesinde yer alan "tearuf" (tanışma) söz konusudur. Tearuf ise ulusların dillerini öğrenmeyi gerektirir. Nitekim Hz. Muhammed (s.a.v.) bizzat hayatında, Müslümanları başka ulusların dilini öğrenmeye teşvik etmiştir. "Kişi, bildiği lisan sayısınca insandır." diye buyuran İslam Peygamberidir (Ebû Dâvud ve Müsned). Nitekim birçok ashap, bizzat sevgili Peygamberimizin emirleriyle o zaman için önemli görülen dilleri öğrenmiş ve böylece İslam'a yardımcı olmuşlardır.

Bilindiği gibi Kur'an-ı Kerim'in ve hadislerin dili Arapçadır. Tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve siyer gibi bütün din bilimlerinin kaynak dili de Arapçadır. Dolayısıyla Arapça bilmeden Kur'an'ı, sünneti ve diğer din bilimlerini gereği gibi anlamak mümkün değildir.

İmam-Hatip ve Anadolu İmam-Hatip Liselerinde okutulan bütün meslek dersleri içerik bakımından Arapça ile yakından ilgilidir. Hangi meslek dersi olursa olsun içerdiği kavram ve terimler Arapça olarak ifade edilir. Bu kavram ve terimlerin anlaşılması, Kur'an ayetleri ve Hz. Peygamber'in hadislerinin tam manası ile kavranması Arapça dersinin yardımıyla olur. Bu durum, Arapçanın imam hatip ve Anadolu imam hatip liselerinde içerik bakımından bir meslek dersi olarak okutulmasının zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Programda dil yeteneği basamaklarının oluşturulmasında Avrupa Konseyi tarafından yabancı dil öğretimi için yabancı dil dersinin uygulanmasına dair, karşılaştırılabilir standartlar getiren "Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni"nden yararlanılmıştır. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde, dile ilişkin yeterlik düzeyleri temel (A1-A2), ara (B1-B2) ve ileri (C1-C2) kullanıcı olarak ifade edilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan 11-12. sınıflar Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı ile 12. sınıfın sonunda ulaşılması hedeflenen başarı düzeyi ara (eşik) düzey dil kullanımı (B1) olarak belirlenmiştir.

Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı 11-12. sınıflar için haftada 4 saat toplam 144 saat öngörülerek hazırlanmıştır. Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı'nı haftada 5 saat uygulayan okullar öğretim programında yer alan tema ve kazanımları 180 saat üzerinden planlayarak uygulayacaklardır. Program, öğrencilerin Arapçayı bir iletişim aracı olarak kullanarak günlük yaşamda ve alanda kendi ihtiyaçlarını karşılamaları, öğrenmeyi öğrenmeleri, düşünme becerilerinden yararlanarak problem çözme yeteneklerini geliştirmeleri amacıyla hazırlanmıştır.

II. PROGRAMIN VİZYONU

Programın vizyonu, öğrenme merkezli ve süreç odaklı yaklaşımla öğrenciyi motive ederek ve bilimsel yöntemler kullanarak kendi seviyesinde dinlediğini anlayabilen, anlaşılır bir şekilde konuşabilen, duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade edebilen, mesleki metinleri doğru okuyup çözümleyebilen, sözlü ve yazılı yayınları takip edebilen ve aynı zamanda Arapça iletişim kurmaya istekli öğrenciler yetiştirmektir.

III. PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI

Arapça her ne kadar imam hatip ve Anadolu imam hatip liselerinde meslek dersi olarak okutulsa da yabancı bir dil olması nedeniyle öğretimde yabancı dil öğretim yöntem, teknik ve yaklaşımları uygulanır. Bu nedenle program hazırlanırken yabancı dil öğretim yöntemleri göz önüne alınmıştır. Dil öğretiminde kabul edilen 4 temel beceri olan dinleme-anlama, konuşma, okuma, yazma becerilerinin yanı sıra alt becerilerin kazandırılması da hedeflenmiştir.

Programda dinleme–anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin nasıl kazandırılması gerektiği ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

1. İletişimci Yaklaşım

Bir dili öğrenmek, bireyin kendi kültürünün yanı sıra öğrendiği yabancı dilin kültürünü algılama, anlama çabası, olası konuşma durumlarında belirli yapılara hâkim olabilmesi ve duruma uygun tepki vermesiyle ilgilidir.

İletişimsel yaklaşım, iletişime katılanların ilgili dili kullanabilmeleri ve anlayabilmeleri için bilmeleri gereken toplumsal ve kültürel bilgilerin kazanılmasını zorunlu hâle getirmektedir. Bir dili öğrenmek demek, o dilin iletişimsel yetisini kazanarak o dilde iletişim kurmak demektir. Bir başka deyişle o dilin iletişim becerilerini, yani hem konuşma ve yazma gibi aktif becerileri hem de dinleme ve okuma gibi edilgen becerileri kazanmak demektir. Ayrıca o dilin konuşulduğu ülkenin kültürünü, yaşam ve hareket tarzlarını anlayarak o ülkenin insanlarıyla sözlü ve yazılı olarak iletişim kurmayı öğrenmek anlamına gelmektedir. Buradan hareketle yabancı dil öğretiminde kazanılması beklenen dil becerilerinin ve dil bilgisi (gramer) yapısının hiçbir zaman tek başına değil gerçek yaşamın kendisine dayandırılarak belli bir bütünlük içinde verilmesi gerekmektedir.

Dil öğrenmenin asıl amacı dilin temel işlevi olan yazılı/sözlü iletişimin sağlanmasıdır. Bu görüşe göre dilin kurallarının öğretilmesinden çok bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir. Dilin iletişim süreci içinde belli işlevleri vardır. Bu işlevler belli kavramların iletilmesi amacını taşır. Kelimeler ve cümleler, kavramların iletilmesi için birer araçtır. Dilin teorik yapısından yani gramer kurallarından çok, dilin alt yapısının başka bir ifadeyle konuşmada kullanılan işlevsel yapıların öğrenilmesi gereklidir. İletişimi sağlayabilmek için

dilin iyi bilinmesi gerekir. Esasen iletişim yeterliliği bir yerde dil bilgisi yeterliliğini de zorunlu kılmaktadır.

İletişimci yaklaşımın özellikleri şunlardır:

- Öğrenci için anlamlı olan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilir.
- Öğretim, öğrenci merkezlidir.
- Öğretim etkinlikleri, daha çok karşılıklı diyalog, grup çalışması, benzetim, problem çözme ve eğitsel oyunlarla öğrenime dayanır.
- Hedef dilde yazılmış ve günlük iletişimde kullanılan özgün materyaller öğretim için kullanılır.
- Öğretmenin hem Türkçede hem de hedef dilde yeterli olması istenir.
- Öğretmenin rolü, öğrencilerin amaçlarına uygun bir şekilde iletişim kurmalarına yardımcı olmaktır.

2. Öğrenci Merkezli Yaklaşım

Öğrenci merkezli eğitimin temel amacı öğrenciyi merkeze alarak kendisinin ve sistemin ihtiyaç duyduğu değişim sürecini başlatmak, öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunları araştırıcı bir birey olarak yetiştirmektir.

Öğrenci merkezli eğitim, öğrenmeyi öğrenmenin esas olduğu, her öğrencinin farklı zaman, tarz ve hızda öğrenebileceği ilkesine dayalı, düşünme becerilerini geliştirmeyi kabul eden bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre; öğrencilerin bir problemle karşı karşıya kaldıklarında isabetli kararlar alıp uygulamaya geçmesi, araştırması, problem çözme yeterliğine sahip olması, öğrenmeyi öğrenmesi, iş birliğine yatkın olması, kendi kendini yönetebilmesi beklenmektedir. Bu yaklaşımda öğretmen öğrenci farklılıklarını ortaya çıkaran, ilgi ve ihtiyaçlarını tespit eden, çalışmaları planlayan veya organize eden, gerekli ortamı hazırlayan, rolleri belirleyen, çalışmaları başlatıp yürüten, sonuçlandırıp değerlendiren bir rehber rolündedir.

İletişimsel yaklaşımda dersler öğrenci merkezli yürütüleceği için öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dili olabildiğince özgür kullanabilmelidir. Bu amaçla öğrenci merkezli eğitim öğrencilerin grup içinde sorumluluk alması, bu sorumluluğu yerine getirmesi, iş birliği yapması, karar vermesi gibi bir dizi beceriyle birlikte kendi benliğini ve kişiliğini geliştirebilmesine imkân sağlayacaktır.

IV. PROGRAMIN YAPISI

11. ve 12. sınıflardan oluşan Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır.

1. Genel Amaçlar

Mesleki Arapça Dersi Öğretim Program öğrencilerin;

- Hedef dili öğrenmeye ve bu dilde iletişim kurmaya istekli olmalarını,
- Hedef dilde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerisi geliştirmelerini,
- Hedef dilde kendini ifade etme, iletişim kurma ve iş birliği yapma becerisi geliştirmelerini,
- Hedef dilin yaşadığı kültürü tanımalarını,
- Kendi kültür değerlerinin farkında olarak farklı olana hoşgörüyle yaklaşmalarını,
- Alanıyla ilgili görsel, işitsel kaynakları takip etmelerini amaçlamaktadır.

2. Öğrenme Alanları

Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı öğrenme alanları, anlama ve anlatmayı temel alan dört dil becerisinden (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) oluşmaktadır.

Dilin birincil işlevi iletişimdir. Sözlü iletişimler için "konuşma - dinleme" ve dinlediğini "anlama" becerilerinin, yazılı iletişimler için de "yazma - okuma" ve okuduğunu "anlama" becerilerinin kazanılması gerekmektedir. Bir yabancı dili öğrenmede bu beceriler ön şarttır.

İletişimsel yaklaşımda herhangi bir beceriye öncelik tanınmaz. Hedef, dört beceri alanının tamamında iletişimsel yeterliliğe ulaşılmasıdır.

a. Dinleme

Dinleme öğretiminde amaç, konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak algılayabilmektir. Dinleme becerisi edilgen bir işlem değil, tam aksine, etken bir aşamadır. Normal hızla konuşulduğunda, konuşmacının tüm söylemleri anlaşılmasa bile ne demek istediğinin algılanması beklenir. Bu nedenle öğrencilerin, amaç dildeki sesleri tanıması, vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmesi istenir. Öte yandan, konuşabilmek için duyulanın anlaşılabilmesi gerekmektedir.

Dinleme okumadan daha zordur çünkü okuduğunu anlayamayanın birkaç kez daha okuma şansı varken duyulanı yani söyleneni tekrar dinleme şansı sınırlıdır.

Dinleme, aynı zamanda konuşmada ileri sürülen düşünceleri anlamak, değerlendirmek, organize etmek, aralarındaki ilişkileri saptamak, yorumlamak, belleğimizde saklamaya değer bulduklarımızı seçip ayırmak demektir.

Dinleme becerisi, pek çok dilci tarafından dil becerileri arasında en önemlisi hatta birincisi olarak düşünülür. Son yıllarda, özellikle 1980'lerden sonra iletişimsel yaklaşımın bir hayli taraftar toplamasıyla, dinleme becerisinin öneminin arttığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla belli bir materyal zenginliği de oluşmuştur.

Dinleme becerisi diğer becerilerin aksine doğrudan doğruya gözlenemeyen içsel bir süreçtir. Dinleme becerisinin gelişmesinde ses bantları, videokasetleri, uzman kişilerce hazırlanmış kelime ve tümce vurgusu içeren kasetlerin, CD'lerin yararı gözlenmektedir.

Dil bilimciler dil öğretiminde dinleme becerisinin öğretilmesi ve geliştirilmesiyle ilgili bazı yaklaşım ve etkinliklerden söz etmektedirler. Bunlardan birincisi kavramsal-bilgi verici dinlemedir. İşlevsel dinlemenin ve kelime bilgisinin ilk bölümünü kavramsal-bilgi verici dinleme yaklaşımı oluşturur. Öğrencilere, dinledikleri metinle ilgili çeşitli alıştırmalar verilerek dinledikleri metnin anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilir. Bu alıştırmalarla sözlü bir metnin dinlenmesi, bilgilerin elde edilmesi, soruların cevaplandırılması göz önüne alınabilir. Genel ve ayrıntılara yönelik dinleme becerilerinin öğrencilere kazandırılması sağlanır.

İkinci olarak iletişim anında dinlemeden bahsedilir: Durumsal dinleme yaklaşımı da denilen bu etkinlikte güdüleme, dilden çok mesaja yöneliktir. Öğrencilerin dinledikleri metinlerde, belirli bölümleri anlamasalar bile, seçici olmalarına özen gösterilir. Dinleme etkinlikleri, telefon konuşmalarından ve mesajlarından, görüşmelerden ve karşılıklı konuşmalardan oluşur. Metinde geçen olayın nerede, ne zaman, nasıl olduğu, oluş sırası ve özellikle telefon konuşmalarında numaraların anında söylenmesi beklenir.

Üçüncü bir yaklaşım türü de fark kaynaklı dinlemedir. Vurguya, tonlamaya, uyuma, ünlü ve ünsüzlere konuşmanın ritmik akışına özen gösterilerek öğrencilerin hem anlama hem de konuşma becerilerinin gelişmesine olanak sağlanır.

Dördüncü yaklaşım ise, sesleri dinlemedir. Bu etkinliğin asıl amacı, öğrencilerin konuşma dili (seslerin çıkarılışı) ile yazı dili (harfler) arasındaki farkı görüp pekiştirmeleridir. Türkçede olmayıp hedef dilde olan bazı seslerle (vav, kâf) hedef dilde birbirine benzer gibi görünen ama gerçekte farklılıkların olduğu bazı seslerin algılanması, dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik alıştırma ve uygulamalarla sağlanabilir.

Öğrencilerin dil bilgisi, kelime bilgisi ve söyleme gibi dil kazanımlarına etkisi olan dinleme materyallerinin seçimi ve sunuluşu da çok önemlidir. Bu nedenle, her düzey için ön dinleme, dinleme ve son dinleme aşamalarının gerçekleştirilmesi beklenir.

Dinleme becerisinin yabancı dil öğretimindeki işlevi ve önemi vurgulanırken okuma, yazma ve konuşma gibi diğer temel becerilerden ayrı düşünülemeyeceği de bilinmelidir.

b. Konuşma

Yabancı dil öğretiminde genel amaçlardan biri, belki de en önemlisi öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır biçimde konuşabilmesidir. Konuşma, bilişsel becerilerin yanı sıra psiko-motor becerilere paralel olarak gelişmektedir. Konuşma öğretimi yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılmaktadır. Özellikle soru-cevap tekniğinin kullanılmasında, ikili ya da grup çalışmalarında, alıştırmaların yapılmasında sık sık konuşma öğretimine yer verilmektedir.

Öğrencilere konuşma becerisini kazandırmak için başlangıç düzeyinden itibaren en çok kullanılan alıştırmalar tekrar alıştırmalarıdır. Bunu daha sonra anlama ve iletişime dayalı alıştırmalar izlemektedir. Ancak konuşma becerisinin kazanılması için dilin kurallarını yani dil bilgisini ve telaffuzu (ses bilgisi) iyi bilmenin gerektiği vurgulanmaktadır. Buna karşı özellikle yabancı bir ülkede iletişim kurmada sözel olmayan davranışlar da önemli olmaktadır. Konuşma becerisini kazanan kişilerin sadece dilin kurallarını ve kelimelerin doğru telaffuzunu öğrenmesi yeterli olmamakta; sözel olmayan kimi davranışları da bilmeleri gerekmektedir.

c. Okuma

Bir yabancı dili öğrenme sürecinde okuma becerisinin geliştirilmesi önemlidir. Bir ülkenin kültürünü tanıyabilmek, bilimsel konularda araştırmalar yapabilmek hatta gündelik hayattaki gelişmeleri takip edebilmek için dilin inceliklerini anlaşılır kılan okuma becerisinin gelişmiş olması gerekmektedir. Ayrıca bir dilde konuşma becerisini tam olarak kazanamamışken bile o dilde okuyabiliyor olmak okuma becerisinin farklı bir özelliğidir.

Yabancı dil öğretiminde okuma becerisini geliştirebilmek için çeşitli stratejiler mevcuttur. Bunlar; göz atarak okuma, özetleyerek okuma, not alarak okuma, işaretleyerek okuma, tahmin ederek okuma, soru sorarak okuma, canlandırarak okuma, metinlerle ilişkilendirme, tartışarak okuma, eleştirel okumadır.

Yabancı dil dersinde metinlerle çalışırken okuma becerisini geliştirmeye yönelik adımlar aşağıdaki gibidir:

- Okuma öncesinde: Anlam bakımından birbirleriyle bağlantılı kelimeleri ve konu hakkındaki ön bilgileri harekete geçirmek,
- Okuma esnasında: Dikkatin metnin belirli noktalarına yönlendirmek,
- Okuma sonrasında: Metin içeriğini açıklamak ve içerikteki yeni kelime dağarcığının sözlü ve yazılı ifadelerde kullanımını sağlanmak.

Öğrencilerin ilgi, yetenek ve yabancı dil seviyelerine göre okuma becerisinin hedefleri farklılık gösterebilir. Okumada esas hedef, metnin içeriğini genel olarak anlamaktır. Metinde geçen her kelime ve cümlenin anlamını tam olarak çıkarmak güçtür; metnin ne anlatmak istediği anlaşılırsa okuma amacına ulaşmış demektir.

ç. Yazma

Yabancı dil öğretiminde, dört temel dil becerisi zincirinin son halkası "yazma becerisi"dir. Yazma becerisi farklı amaçlarla kullanılabilecek etkili bir araçtır. Bu beceri gündelik hayatta; resmî veya özel mektuplar, kartlar, e-posta, faks veya telgraf yazma, öz geçmiş yazma, form doldurma, alıştırma yapma, not alma vb. etkinliklerle geliştirilmektedir.

Yazma becerisi ile ders sürecindeki hedeflere hızlı ve etkili ulaşabilmek için hedef dilin yapısının kavranması, cümle kalıplarının öğrenilmesi ve kelime dağarcığının harekete geçirilmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir hedef, bireyin basit düzeyde yazılı metinler üretebilme yeteneğinin geliştirilmesidir. Sözlü iletişimde anlatılanlar beden dili ile desteklendiğinden hatalı dil kullanımı olsa bile mesajın içeriğinin anlaşılması mümkünken yazılı iletişimde bu durum söz konusu değildir. Yazılı iletişimde yapılan hatalar iletişim hatalarına sebep olacağından, dilin kurallarını doğru kullanmak gerekmektedir. Yazılı anlatımda hedef dili ve o dilin kurallarını doğru kullanmak ne kadar önemliyse bir mesajın içeriğini ifade edebilmek de çok önemlidir.

Bir mesajı veya bilgiyi yazılı olarak bir başkasına iletmek için kişinin belli bir düzeyde dil bilgisine ve kelime dağarcığına sahip olması gerekir. Yazma eylemi, diğer dil becerilerinin gelişmesine önemli katkı sağladığı gibi kişinin zihinsel eylemlerini; duygu, düşünce ve bilgilerini düzenleyip ifade etmesini de sağlamaktadır. Yazılı iletişim, temel dil becerileri arasında yer alan okuma ve yazma becerilerinin etkin biçimde kullanılmasını gerektirir. Bu nedenle öğrenilen dille ilgili önceden kazanılmış bilgilerden yararlanılması kaçınılmazdır. Yazma becerisi mekanik bir süreç olarak değil, anlama, düşünme, geliştirme ve üretme alt becerileri olarak algılanmalı ve değerlendirilmelidir.

3. Arapça Öğretiminde Dört Temel Becerinin Geliştirilmesi

Dil, bir toplumun iletişim aracı olarak kullandığı sözler ve kurallar topluluğudur. Dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme-anlama, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir.

a. Dinleme-Anlama Öğretimi

Arapça dersinin öğretiminde başarı sağlanması için öğrencinin öncelikle iyi bir dinleme becerisi kazanmış olması zorunludur. Çünkü işitme, insanı dış dünyaya bağlama ve ilk bilgileri kazanma aracıdır. Dinleme ile konuşma birbirinin tamamlayıcısı olduğundan, dinlemedeki başarı konuşmadaki başarıyı doğrudan etkiler. Dolayısıyla akıcı konuşma becerisini kazanma dinlediğini anlamakla bağlantılıdır. Bu bakımdan dinleme ve anlama becerisi, öğrencilerin sesler arasındaki farkı ayırt edebilmesi, aynı zamanda, okuma, doğru konuşma ve yazma yeteneğini kazanmaları için de önemlidir. Dinleme öğretiminde anlamaya yardımcı olacak değişik tonlama ve vurguların kullanılışını fark etme becerisini kazandırma da ihmal edilmemelidir.

Dinleme öğretimi çalışmaları yapılırken öncelikle hedefin belirlenmesi gerekir. Bu çalışmalarda hedef, sadece dinleme değil aynı zamanda duyulanı anlamaktır. Genel hedef bu şekilde belirlendikten sonra öğrencide hangi zihinsel süreçlerin geliştirilmek istendiği kararlaştırılmalıdır.

Dinleme öğretiminde öğrencilerden;

- Dinlediği metnin ana hatlarıyla ne olduğunu söylemeleri,
- Dinlediği metnin ayrıntılı olarak ne olduğunu söylemeleri,
- Dinlediği metinde geçen kişilerin duygu ve düşüncelerini söylemeleri,
- Dinlediği metinde geçen olayın nerede, ne zaman ve nasıl olduğunu oluş sırasına göre söylemeleri,
- Dinlediği metinde geçen kelimelerin anlamını kestirebilmeleri,
- Dinlediği metinde geçen cümle yapılarının anlamlarını ve kullanışlarının nasıl olduğunu söylemeleri,
- Dinlenecek metnin başlık, resim ya da diğer ipuçlarına bağlı kalarak ne hakkında olacağını kestirmeleri,
- Anlamaya yardımcı olacak değişik tonlama ve vurguların kullanışını fark etmeleri,
- Dinlediği metni kendi cümleleriyle ikili ya da çoklu grup çalışması yoluyla başkasına aktarmaları beklenmektedir.

Dinleme öğretiminde aşağıdaki sıra izlenmelidir:

1) Dinleme Öncesi Etkinlikler

a) Tanıtma
b) Tahmin etme
c) Sahnenin oluşturulması
ç) Yeni kelime öğretimi
d) Genel soruların yöneltilmesi

2) Dinleme Anındaki Etkinlikler

a) Öğretmen metni yüksek sesle okur veya bir aygıttan dinletir ve öğrencileri sadece dinlemeleri hususunda uyarır.
b) Öğretmen, öğrencilerden metni dinlerken bazı sesleri tanımalarını ister.
c) Başlangıç aşamasında tekrarlara yer verir ve telaffuzu kavratır.
ç) Öğretmen, orta ve ileri düzeyde öğrencilerin not almalarını ister.

3) Dinleme Sonrasındaki Etkinlikler

a) Dinlenen metinle ilgili ayrıntılı sorulara cevap verilir.
b) Dinlenen metinle ilgili sözlü ve yazılı özet çıkarılır.
c) Dinlenen metinle ilgili eğitsel oyunlarla iletişimsel çalışmalara yer verilir.

Dinleme-anlama öğretiminde, etkili bir yol olan şarkı öğretimi de ihmal edilmemelidir. İmam-hatip liselerinde şarkının yanı sıra ilahi öğretimi de Arapça öğretimini olumlu etkileyecektir. Bunun için öğretilecek şarkı ya da ilahinin ön tanıtımı yapılır, öğretilecek şarkı ve ilahi sözleri fotokopi edilerek öğrencilere dağıtılır. Mümkünse bir enstrümandan da faydalanılarak şarkı ya da ilahinin önce melodisi, sonra da sözleri birlikte toplu ve bireysel tekrarlarla öğretilir. Dil öğretiminde şarkının, özellikle dinlediğini anlama öğretiminde çok etkili olduğu gözlemlenmektedir.

4) Dinleme ve Anlama Öğretiminde Kullanılan Materyallerin Önemi

Arapça seslerin, kelimelerin doğru ve aslına uygun telaffuz edilmesinde, Arapçayı anlama yeteneğinin gelişmesinde kaset, CD, VCD, TV ve bilgisayar programları, destekleyici ve tamamlayıcı materyal olarak kullanılmalıdır. Bu amaçla öğretmen, okul idaresi ile iş birliği yaparak öğrencilerin ihtiyacı olan materyalleri temin etmelidir. Yabancı dil öğretiminde, orijinal (Arapçanın ana dil olarak kullanıldığı) metinlerin, diyalogların dinlenmesi veya görsel zenginlik açısından bu tür film veya programların seyredilmesi önemli bir katkı ve motivasyon sağlar.

5) Seslerin Öğretimi

Arapçayı yabancı dil olarak öğrenenler ilk başlarda seslendirmede zorluk çekmektedirler. Bu alanda yapılan araştırmalar, öğrencilerin dinleme ve konuşmada seslerin telaffuzunu doğru öğrenmeleri durumunda, karşılaştıkları bazı problemlerin üstesinden kolaylıkla gelebildiklerini göstermektedir. Bunun için öğretmenin, Türkçe ile hedef dilin seslerinin karşılıklı çözümlemesini yaparak benzer ve farklı yönlerini belirlemesi işini kolaylaştıracaktır. Böyle bir çözümlemeyi yapan öğretmenden aşağıdaki şekilde davranması beklenir:

a) Öğretmen, Türkçe ve Arapçanın ortak seslerini tanıtır.
b) Öğretmen, Arapçada olup Türkçede bulunmayan ve öğrencilerin zorlanabileceği sesler üzerinde yoğunlaşır.
c) Öğretmen, öğrencilerin Türkçede olup Arapçada bulunmayan seslerin yanlış telaffuzlarına engel olur.
ç) Öğretmen, öğrencilerin Arapçanın seslerinde karşılaşabilecekleri zorluklar için tedbir alır.
d) Öğretmen, öğrenciler telaffuz sorunuyla karşılaşınca, bu sorunun sebebini araştırıp sorunu giderir.

b. Konuşma ve Telaffuz (Ses Bilgisi) Öğretimi

1) Konuşma Öğretimi

Konuşma her insanın sırası geldikçe aktif veya pasif rolünü yerine getirdiği çoğu zaman diyalog şeklinde olan iletişim biçimidir. Öğrencinin Arapça öğrenme arzusunun ilk belirtisi, dili konuşma isteği olduğundan ilk derslerden itibaren konuşma öğretimine başlanmalıdır. Öğrenilen yabancı dili konuşabilme, öğrencinin derse ilgisini artıran en önemli motivasyon aracıdır.

2) Konuşma Öğretiminde Önemli Noktalar

- Öğrencilerin dil birikiminin azlığı sebebiyle önce cümle kurma, sonra paragraf oluşturma, daha sonra da kısa konuları anlama veya konuşmaya aşamalı olarak geçilmelidir. Çünkü öğrencilerin bu konuda yeterli seviyeye ulaşmaları öğrenmelerini kolaylaştırır.
- Öğrencilerin öğrendikleri yeni kelime ve terkipleri kullanmalarına imkân vermek, onlara güven duygusu kazandırır. Bu da öğrenciler de Arapçayı sürekli geliştirme isteği uyandırarak konuşma üslubu içinde neyi, nasıl ve nerede kullanacaklarını öğretir.
- Öğrenciyi, Arapça ilk konuşmaya başlamanın verdiği psikolojik baskılardan kurtarmak gerekir. Bunun için öğrenci önceden sınırları belirlenmiş bir çerçevede arkadaşlarının önünde konuşmaya teşvik edilir. Konuşma sırasında öğrencinin yanlış söyledikleri değil doğru söyledikleri dikkate alınır. Öğrenci, kademeli olarak sınıfta diyaloğa alıştırılır. Bu şekilde yapılan aşamalı öğretim, yetişkin öğrencilerin, aşırı utangaçlığı ve başkalarının yanında yanlış yapmamaya gösterdikleri duyarlılığı yenmelerine yardımcı olur.

3) Konuşma Öğretiminde Alıştırmalar

Hazırlık Alıştırmaları: Konuşma öğretimine başlamadan önce öğrencilerin öğrenme isteklerinin harekete geçirilerek zihinlerini kavramaya hazır hâle getirmek gerekir. Bunun için öğrencilerin motivasyonlarını etkileyecek ve dersin önemini kavratacak bir giriş yapılması gerekir.

Dinleme Alıştırmaları: Öğretmen, kitapları kapattırıp konu ile ilgili gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra doğrudan kendisi okuyarak veya teyp, CD ve VCD'den okunan diyaloğu öğrencilere dinlettirir. Çünkü dinlemenin konuşmadan önce yapılması temel kuraldır.

Dinleme ve Anlama Alıştırmaları: Kitaplar açık olarak ve öğrenciler resimlere bakarak okunan diyaloğu dinlerler. Bu dinleme sırasında öğrencilerden diyalog kısmını kapatıp sadece resim kısmına bakmaları istenir. Sonra diyalog tekrar kitaplar açık olarak okunur. Öğrenciler dinlediklerini anlayıncaya kadar okuma tekrar edilir. Anlamakta zorluk çektikleri yerler açıklanır.

Tekrar veya Taklit Alıştırmaları: Öğrenciler, konuşma öğretiminde kullanılacak konu veya diyaloğu baştan sona kadar bir defa dinledikten sonra aynı işlemi bir kez daha cümleleri dikkate alarak yaparlar. Öğretmen, dinlenen cümlelerin tekrar edilmesini ister. Öğretmen, tekrarların tam, doğru, aynı hız ve aynı zamanda telaffuz edilmesine özen gösterir. Önce sınıfın toplu halde tekrarlamasını, sonra iki veya üç grup hâlinde, daha sonra da tek başına aynı işlemi yapmasını ister.

Çevirme veya Değiştirme Alıştırmaları: Önceki uygulamalar yapıldıktan sonra öğretmen, aşamalı olarak bazı değişiklikler yapabilir. Bunlar cümlelerde veya diyaloğun temel yapısında olabileceği gibi diyaloğun kullanıldığı durumlarla da ilgili olabilir. Yapılan kısmi değişikliklerle öğrenci, yeni kalıplar üretme becerisi kazanır.

4) Telaffuz Öğretimi

Telaffuz, seslerin ve kelimelerin söyleniş biçimidir. Dil öğrenme, o dildeki sesleri çıkarmakla ve kelimeleri söylemekle başlar. Yabancı dil öğretiminde dersler, özellikle başlangıç düzeyinde genelde telaffuz öğretimiyle, çoğu kez de Türkçe ile hedef dil arasında problem olan seslerin kavratılmasıyla başlar. Yabancı bir dili öğrenen kişinin Türkçedeki alışkanlıkları nedeniyle hedef dildeki sesleri yanlış telaffuz etmesi başlangıçta doğal olabilir. Ancak ileri düzeylerde bu yanlışlıkların olmaması, telaffuz öğretimine yer verilmesi ve hataların düzeltilip anlaşılabilirliğin sağlanması çok önemlidir.

5) Telaffuz Öğretiminde İzlenecek Aşamalar

a) Dinleme
b) Ayırt etme
c) Tanıma
ç) Telaffuz etme
d) Düzeltme

Telaffuz öğretiminde vurgu ve tonlama çok önemli olduğu gibi yazı tahtasının kullanılması da bu aşamada oldukça yararlıdır.

Vurgu, kelimelerde ve cümlelerde olmak üzere ikiye ayrılır.

Tonlama, sesin nasıl yükselip alçaldığını ifade eden bir ses etkinliğidir. Genellikle olumlu cümle sonlarında tonlama düşer, soru cümlelerinde yükselir.

6) Telaffuz Oyunları

Telaffuz oyunları, dil öğretiminin renklenmesi ve öğrencilerin motive olması bakımından önemli bir öğretim etkinliğidir. Bu oyunlardan bazıları şunlardır:

- Kulaktan kulağa
- Bingo
- Ayırt etme
- Mini bingo

c. Okuma Öğretimi

Okuma, yazılı olarak anlatılan fikirlerin anlaşılıp istenilen davranışlara çevrilmesi için ilgili organların aktif katılımıyla yazılı sembollerle sesli veya sessiz olarak gerçekleştirilen bir eylemdir. Bundan dolayı okuma, basit otomatik bir beceri değil, zihinsel temel düşünceyi harekete geçirerek anlamları değerlendiren, hükümler çıkaran, çözümler üreten, analiz, sentez ve yorumlar yapan aklın önemli işlevlerinden oluşan bir etkinliktir. Okuma becerisi bizzat kendisi amaç olduğu için değil, bilgilere ulaşma aracı olduğundan önemlidir. Hayat boyunca sürecek eğitim-öğretim gibi aktif etkinlikler okuma ile gerçekleşir. İnsan hayatında önemli yeri olan kültür birikimi sadece okumayla gerçekleşir. Okuma öğretimi alfabenin ve alfabedeki farklı seslerin öğretiminden başlanılarak kelime öğretimini de kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.

1) Okuma Öğretiminde Dikkat Edilecek Hususlar

- Seslerin, aslına uygun olarak telaffuz edilmesine özen gösterilmelidir.
- Yanlış telaffuzların, kelime ve cümlelerin yapısını bozarak anlamları değiştirdiği bilinmelidir.
- Okuma becerisinin kazandırılmasında geniş ve zengin bir bilgi birikimi hedeflenmelidir (edebiyat, tarih, genel kültür, dinî bilimler, modern bilimler, günlük konuşmalar vb.).
- Okuma becerisi ile konuşma ve yazma becerisi arasındaki güçlü bağ dikkate alınmalı, bu becerinin konuşma ve yazma becerisine temel oluşturduğu unutulmamalıdır.

2) Okumaya Giriş

a) Arap alfabesindeki harfler kısa ünlülerle (harekelerle) okunur. Okuma çalışmalarında fetha فتحة, damme ضمّة ve kesra كسرة sıra takip edilir.

Birinci Adım

ا بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ هَ وَ يَ

İkinci Adım

ا بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ هَ وَ يَ

Üçüncü Adım

إِ بِ تِ ثِ جِ حِ خِ دِ ذِ رِ زِ سِ شِ صِ ضِ طِ ظِ عِ غِ فِ قِ كِ لِ مِ نِ هِ وِ يِ

b) Harfler cezm (جزم), şedde (شدة) ve tenvin (تنوين) ile okutulur.

c) Harfler uzun ünlülerle okunur.

اا تا ثا جا حا خا دا ذا را زا سا شا .....

او بو تو ثو جو حو خو دو ذو رو زو سو شو .....

إي بي تي ثي جي حي خي دي ذي ري زي سي شي .....

ç) Harfler asıl isimleriyle öğretilir.

ا (الف) - ب (باء) - ت (تاء) - ث (ثاء) - ج (جيم) - ح (حاء) - خ (خاء) - د (دال) ذ (ذال) - ر (راء)- ز (زاي) - س (سين) - ش (شين) - ص (صاد) - ض (ضاد) - ط (طاء) - ظ (ظاء) - ع (عين) - غ (غين) - ف (فاء) - ق (قاف) - ك (كاف) - ل (لام) م (ميم) - ن (نون) - ه (هاء) - و (واو) - ي (ياء)

d) Harflerin başta, ortada, sonda yazılışları öğretilir.
e) Harfler birleştirilerek yapılan kelimeler okunur.
f) Kelimeler birleştirilerek oluşturulan cümleler okunur.

3) Okuma Çeşitleri

a) Yoğun Okuma: Sınıfta, bir metni dikkatli olarak inceleme veya kavrama maksadıyla öğrencinin okumasını geliştirerek kelime dağarcığını artıran bir okuma türüdür. Yoğun okuma öğretimi ders kitapları ile yapılır ve dilin doğru kullanımını öğretmek için okunan parçaya dikkat etme becerisini kazandırır. Bu sebeple yoğun okuma öğretimine erken dönemlerde başlanmalıdır. Öğrenci seviyesinin biraz üstünde zor metinlerin seçilmesiyle öğrencinin anlama ve eleştiri becerileri de geliştirilir. Bu teknik, öğretmen denetiminde öğrencinin dili kullanma yeterliliğini artırmak için uygulanır.

b) Yaygın Okuma: Öğrencinin sınıfta öğrendiği okuma becerileri ile serbest okuma melekesini geliştirerek bilgisini artırmak için yaptığı hızlı okuma türüdür. Bu sebeple öğretmenin yaygın okuma öğretimini ders kitaplarının bitimine kadar ertelemesi gerekir. Çünkü yoğun okuma becerisini kazanan öğrencinin yaygın okuma öğretimi için çok çaba göstermesi gerekmez. Yaygın okuma, öğrencinin kendi başına okumasını ilerletmesi için istediğini seçip okuma imkânı sağlar. Bu okuma programından maksat, öğrenciyi akıcı bir üslupla okuma becerisinden faydalanmaya alıştırmaktır. Bu sebeple yaygın okuma metinlerinin yoğun okuma metinlerine göre daha kolay ve anlaşılır olması gerekir.

4) Sesli Okuma Öğretimi

Sesli okuma bir metnin kelime ve cümlelerine anlam kazandıran harekeler (kısa ünlüler) ile yanlışsız olarak doğru tonlama ve telaffuzla okunmasıdır. Sesli okuma, yeni bilgiler öğrenmede özel bir beceri sayılır ve öğretilmesi bizzat hedef kabul edilir.

5) Sesli Okuma Tekniğinin Faydaları

a) Sesli okuma öğrencinin harfleri, harekeleri veya kelimeleri harekeli olarak doğru telaffuz şekilleriyle okumasını sağlar.
b) Öğretmenin okumayı yeni öğrenen sınıflarda öğrencilerin zayıf kaldığı noktaları belirleyerek bunları gidermesine imkân sağlar.
c) Noktalama işaretleri; soru, şaşkınlık veya öfke ifade eden cümlelerin üslup ve anlamlarına uygun ses tonuyla düzgün okunmasını, ifade edilmesini sağlar.
ç) Öğrencileri çekingenlik ve utangaçlıktan kurtararak derse katılımlarını sağlar.
d) Sesli okuma, öğrencide, edebî metinlerin güzelliğini kavrama duygusunun gelişmesine yardımcı olur.

6) Sesli Okuma Öğretiminde İzlenecek Sıra

Sesli okuma öğretiminde aşağıdaki sıra izlenmelidir:

a) Metinde geçen ve anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamları resim ya da figür kullanarak açıklanmalı,
b) Metinde geçen olay tahtada figür yardımıyla canlandırılmalı ya da yazı tahtasına çizgi resimlerle çizilmeli,
c) Öğretmen figürleri ya da çizgi resimleri göstererek metni yüksek sesle sınıfa okumalı,
ç) Öğretmen metni tekrar yüksek sesle cümle cümle okumalı, öğrenciler koro hâlinde öğretmeni tekrar etmeli, daha sonra grup ve bireysel tekrara geçilmeli,
d) Öğretmen metni son kez sesli olarak okumalı, öğrenciler kitaplarını açarak öğretmenin okumasını gözleriyle takip etmeli,
e) Yeterli sayıda öğrenciye metin okutulmalı (Ancak bir ders saati bu çalışmayla geçirilmemeli dikkat edilmeli, gerekirse her öğrenciye iki-üç cümle okutturulmalıdır.),
f) Okunan metinle ilgili soru-cevap çalışması yapılmalıdır.

7) Sessiz Okuma Öğretimi

Okuyucunun bütün dikkatini metni anlamaya yönelterek telaffuz etmeden göz veya akıl yoluyla yaptığı okumaya sessiz okuma denir. Sessiz okumada göz, yazılı sembolleri akla ileterek doğrudan yorumlanmasını ve anlamlandırılmasını sağlar. Bu yönüyle sessiz okuma, kavramları anlamak için yapılan okumadır. Dil öğrenimi esnasında kazanılması gereken en önemli okuma becerisinin sessiz okuma öğretimi olduğu kabul edilir.

8) Sessiz Okumanın Faydaları

a) Sessiz okuma sesli okumadan daha çok kullanılır. Bu tarz, hızlı okuma alışkanlığının kazanılmasına yardımcı olur.
b) Sesli okumada dikkat edilmesi gereken hareke, i'rab, harflerin mahreçleri ve vurgu gibi hususlara uyma gereği olmadığından okuyucu, bütün dikkatini bu alana verdiğinden okuduğu konuyu daha iyi anlar.
c) Her insanın arzu ettiği ve aynı zamanda sosyal bir ihtiyaç olan çeşitli konuları öğrenme çoğu zaman sessiz okumayla gerçekleşir.
ç) Sessiz okuma, sesli okumaya göre daha fazla vakit ve emek tasarrufu sağlar.

9) Sessiz Okuma Öğretiminde İzlenecek Sıra

a) Okuma Öncesi Etkinlikler

i. Okuma metninde (varsa) resim ve başlık hakkında konuşma yapılır. Öğrencilerden verilen başlığa ve resme bakarak nasıl bir metin okuyacaklarını tahmin etmeleri istenir. Böylece başlık, resim ve metin arasında ilişki kurmaları istenir. Değişik tahminler arasında en doğrusunu söyleyen öğrenci ödüllendirilebilir.
ii. Okuma metninde geçen bilinmeyen kelimeler ve yeni yapılar öğretilir.
iii. Okunacak metinle ilgili genel iki-üç soru sorulur. Bu sorular tahtaya yazılacağı gibi öğrencilerden defterlerine yazmaları ve metni sessizce okuduktan sonra bu sorulara cevap vermeleri de istenebilir.

b) Okuma Anındaki Etkinlikler

Okuma anındaki etkinliklerle aşamada öğrencilerin okuduklarını anlamaları ve yazarın iletmek istediği mesajı almaları istenir. Öğrencilerden, metni sessizce okurken aşağıdaki hususlara dikkat etmeleri istenir:

i. Bilinmeyen kelimelerin anlamını tahmin etme
ii. Anlaşılması güç cümlelerde şahıs zamirlerinin hangi ad yerine kullanıldığını bulma
iii. Ayrıntılı sorulara cevap vermeye çalışma
iv. Ana fikir ve yardımcı fikirleri araştırma
v. Yazarın üslubuna dikkat etme
vi. Not alma ve önemli görüşlerin belirtildiği cümlelerin altını çizme

c) Okuma Sonrası Etkinlikler

Okuma sonrası etkinlikler, öğrenilen dilin gramerini pekiştirmeyi ve okuma becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu aşamada öğrencilerden aşağıda belirtilenleri yapmaları istenir:

i. Metinle ilgili ayrıntılı sorulara doğru cevap verme
ii. Ana fikrin ve yardımcı fikirlerin ne olduğunu söyleme
iii. Metindeki bilgiyi değişik bir biçimde aktarma. Bunu bir şekil, diyagram ya da akış çizelgesiyle gösterme
iv. Okunan metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin ana çerçevesini belirleme
v. Okunan metni kendi kelimeleriyle özetleme
vi. Metinde geçen olaya ilişkin bir kompozisyon yazma

Sınıf içinde öğretmenden bu etkinliklerin tümüne yer vermesi istenmektedir. Ancak zaman ve öğrencilerin ilgi düzeylerine göre bu basamaklardan önemli görülenler üzerinde daha çok durulabilir.

ç. Yazı ve Kompozisyon Öğretimi

Yazı konuşma ile ifade edilen maksat ve anlamların özel yazı sembolleri ile şekillendirilmiş biçimi olan görsel bir dil etkinliğidir. Bundan dolayı yazma becerisi diğer dil becerileri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple dil öğretiminde, fikirleri ifade etme ve istekleri düzenli anlatma aracı olarak kullanılan kompozisyon öğretiminin özel bir önemi vardır.

1) Yazı Öğretiminde Takip Edilmesi Gereken Sıra

a) Arapça yazı öğretimine bazı harflerin biçimlerine uygun, belirli geometrik şekillerin çizimlerinin öğretilmesiyle başlanılır.
b) Harflerle ilgili şekil çalışması bitirildikten sonra müstakil yazılmalarına geçilir.
c) Harflerin tek başına yazılışları öğretildikten sonra kolay kelimelerin yazımına başlanılır.
ç) Kelime yazımı öğretildikten sonra basit ve kısa cümlelerin yazılmasına geçilir.
d) Metin veya diyaloglarda geçen kolay cümlelerin yazımı öğretilir.
e) Sözlü olarak cevaplanan bazı soruların yazılı olarak da cevaplanması istenir.
f) Yazı öğretiminde dikte çalışmalarına yer verilir. Basitten zora doğru bir sıra takip edilir. Öğrencilerin bildikleri cümlelerden ve okuma metinlerinden başlanılır.
g) Öğrencilerden kendi istekleri doğrultusunda yazılı bir metni heceleyerek, bakarak yeniden yazması istenir.
ğ) Yazılacak konunun ana hatları verilerek öğrenci konuya yönlendirilir ve kompozisyon yazmaya alıştırılır.

2) Yazı Öğretimine Girişte Dikkat Edilmesi Gerekenler

a) Kalem tutuşu ve yazı yönü hakkında bilgi verilir.
b) Bakarak yazma çalışması yaptırılır.
c) Arap alfabesi'ndeki harfler kısa ünlülerle (harekelerle) ifade edilir. Yazı

çalışmasında fetha (فتحة), damme (ضمّة), kesra (كسرة) sırası takip edilir.

ç) Harfler cezm (جزم), şedde (شدّة) ve tenvin (تنوين) ile yazdırılır.

d) Uzun ünlülerle beraber harfler yazılır (ا، و، ي)

e) Soldan birleşmeyen harfler öğretilir(ا، د، ذ، ر ، ز ، و) Bu harflerle ilgili alıştırmalar yapılır.
f) Harflerin başta, ortada ve sonda yazılımları öğretilir. Harfler birleştirilerek kelimeler oluşturulur.
g) Basit ve kısa cümleler yazılır.

Okuma ve yazma çalışmaları eş zamanlı olarak yapılmalıdır.

3) Kompozisyon Yazmanın Önemi

Dil öğretiminde dinleme-anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin eş zamanlı olarak geliştirilmesi hedef alınır. Bu becerilerin birbirlerini tamamlayıcı ve destekleyici yönleri vardır. Okuma öğretimi, temel olarak diğer üç becerinin gelişmesine zemin hazırlar. Yazma becerisi ise diğer becerilerden elde edilen kazanımların, başkalarının bilgisine sunulmasını sağlar. Başka bir deyişle yazma becerisi, yabancı dil öğretiminde bir sonuçtur. Öğrencinin ulaştığı seviyeyi gösterir. Daha önce öğrenilen tüm bilgilerin değerlendirilmesi, pekiştirilmesi yazmakla mümkün olur.

Kompozisyon yazmak, yazıyı belli kurallar ve şekiller içerisinde daha etkin kullanmayı ve okunur kılmayı sağlar. Bu nedenle öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlamak ve dil öğretiminde oluşabilecek muhtemel yanlışları düzeltmek, kompozisyon yazmakla mümkün olur. Öğretmen, öğrencilere belli yazı kalıplarını vermeli, kompozisyon yazmanın en önemli ögesi olan bağlaçları öğretmeli, öğrencileri kompozisyon yazmaya yavaş yavaş alıştırmalıdır. Kompozisyon yazıldıktan sonra, öğretmen tarafından mutlaka kontrol edilmeli, yanlışlar düzeltilmeli ve bu hatalar öğrenciye birebir gösterilmelidir. Özellikle 11 ve 12. sınıf öğrencileri için dönem içi sınavlarda mutlaka kompozisyon yazdırmaya önem verilmelidir. Öğretmenin ihtiyacı olan kalıplar (bağlaçlar) öğretim programında dil bilgisi tablolarında verilmiştir.

Yazma öğretiminde dikte çalışmasının da önemli bir yeri vardır. Dikte çalışması şu aşamalarla yapılabilir:

a) Seçilmiş kelimelerin diktesi
b) Seçilmiş cümlelerin diktesi
c) Kesintisiz paragraf diktesi

4. Kazanımlar

Kazanım, öğrenme sürecinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla öğrencilerin ulaşması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Programda yer alan kazanımların öncelik sırası yoktur. Programdaki kazanımlar farklı temalarda birkaç kez kullanılabilir.

Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı'nda, öğrencilerden dinleme, konuşma, okuma ve yazma etkinlikleri sürecinde dilin dört temel becerisine yönelik olarak aşağıdaki bilgi, beceri ve tutumları kazanmaları beklenmektedir.

Dinleme

- Yavaş ve basit dil yapılarıyla konuşulduğunda konuşmacıyı anlama
- Açık ifade edilen sunu ve yönergeleri anlama
- Rakamlarla ilgili ifadeleri, fiyatları ve saatleri anlama
- Kısa soru ve açıklamaları anlama
- Yol tariflerini anlama
- Düzeyine uygun şarkı, şiir vb. eserleri dinlemekten zevk alma

Konuşma

- Yaşadığı yeri ve çevreyi tanımlama
- Basit bir dille günlük hayatta neler yaptığına ilişkin bilgi verme
- Günlük hayatta kullanılan kalıp ifadeleri kullanma
- Çok bildik ve günlük konularda basit konuşmaları başlatıp karşılık vererek soru ve cevaplar üretme
- İhtiyaç duyduğunda desteklenirse kendini ifade etme
- Konuşmasını desteklemek için beden dili kullanma
- Dilek ve isteklerini belirtme
- Dilek ve isteklere karşılık verme
- Sorular sorma ve soruları cevaplama
- Hoşlandıkları ve hoşlanmadıklarını belirtme
- İletişim kurmaya istekli olma

Okuma

- Kitle iletişim araçlarında sunulan bilgileri anlama
- Afiş ve duyuruları anlama

- Basit form ve yönergeleri anlama
- Şekil, sembol ve işaretleri anlama
- Tarifleri uygulama
- Basit düzeyde 5N 1K (ne, nerede, nasıl, ne zaman, neden ve kim) sorularını cevaplama
- Metinlerden hareketle tahminde bulunma
- Metinde verilen ipuçlarından hareketle karşılaştığı yeni kelimelerin anlamlarını tahmin etme
- Resim ve fotoğrafları yorumlama
- Metinlerin içeriğini tahmin etme
- Basit ve açık yönergeleri uygulama
- Hikâye, şiir, fıkra vb. metinlerden zevk alma

Yazma

- Basit form ve yönergeleri doldurma
- Sosyal ilişkilerin devamlılığı için gerekli kısa metinler oluşturma
- Kendisi ve başkaları hakkında bilgiler verme
- Uygun başlık belirleme
- Öğrenilen yeni kelimeleri kullanma
- Olayları oluş sırasına göre anlama
- Kendi yaşantısından örnekler verme
- Karşılaştırmalar yapma
- Duygu, düşünce ve hayallerini anlatma
- Yönerge hazırlama
- Sorular hazırlama
- Eksik metni tamamlama
- İstediği bir konuyu, anıyı vb. anlatmaya istek duyma
- Dikte etme çalışmalarına katılma
- Kelime, cümle kalıpları ve kısa metinler oluşturma
- Yazım kurallarını yerinde kullanma
- Afiş, duyuru vb. hazırlama

5. Dil Bilgisi

Yabancı bir dili öğrenmek, bireyin hedef dildeki kelimeleri, dil bilgisi yapılarını bilmesi, bu kelime ve yapılardan yararlanarak hedef dili konuşan kişilerle sözlü ve yazılı iletişim kurabilmesidir. Dil yapıları, kazanımların gerçekleştirilmesi için kullanılması önerilen dil yapılarıdır. Programda yer alan dil bilgisi yapıları temalarla ilişkilendirilerek uygulanmalıdır.

6. Temalar

Mesleki Arapça Dersi Öğretim Programı'nda yer alan temalar, her sınıf düzeyi için önerilen çeşitli konulardan oluşmaktadır:

a. Temalar belli bir işleyiş sırasına göre verilmemiştir.
b. Temaya uygun olarak seçilecek konular (içerik) 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan millî eğitimin genel amaç ve ilkelerine uygun olmalıdır.
c. İçeriklerin seçiminde dinî ve mesleki metinlere (Kuran-ı Kerim, tefsir, hadis vb.), mektuplara, diyaloglara, şiirlere, şarkılara, ilâhilere, bulmacalara, fıkralara vb. yer verilmeli.
ç. İçeriklerin seçiminde öğrencilerin yaş, gelişim düzeyleri, kişilikleri ve içinde bulundukları çevre şartları dikkate alınmalıdır.
d. Seçilecek içeriklerde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri arasında denge gözetilmelidir.
e. Dil bilgisi konuları seçilecek içeriği destekleyecek nitelikte dil bilgisi tablolarından seçilmelidir.
f. Temalarla ilgili okuma metinleri gerçek yaşamdan (gazete, dergi, kitap vb.) alınan metinler ile hikâyeler, şarkılar, şiirler, söyleşiler vb. den oluşturulabilir.
g. Temanın işlenişi sürecinde içeriği destekleyecek nitelikte görsel araç, gereçlerden yararlanılmalıdır.
h. İşlenecek konularda ülke bilgisine de yer verilerek kültürler arası empati becerisinin gelişmesine ve kendisine yabancı olan dünyayı kendi dünyasıyla karşılaştırma yapmasına olanak sağlanmalıdır.
i. Öğretmen kılavuz kitabında temada kullanılan kazanımlar ve dil bilgisi yapıları liste/tablo halinde verilmelidir.
j. Sınıf düzeyinde her bir temaya ayrılacak ders saati süresi aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Not: Öğretim programındaki 9. ve 10 .sınıflar için yeni öğretim programı yayınlanmış olduğu için buradaki konular çıkartılmıştır.

Sınıflar	**Temalar**	**Süre (Ders Saati)**
11	İslam'ın Şartları	10
	Vücudumuz	10
	Kur'an-ı Kerim	12
	Doğruluk ve Güvenirlik	10
	Türk Mutfağı	10
	Hz. Peygamberin Sünneti	10
	İnsanlar Arası İlişkiler	10
	Dua	10
	Çevre Kirliliği	10
	Sahabe	10
	Örnek Şahsiyetler	10
	Trafik	10
	Doğal Afetler	10
	Peygamberler	12
	Toplam	**144**

Sınıflar	Temalar	Süre (Ders Saati)
12	İslam'da Temizlik	10
	Fıkralar	10
	Savaş ve Barış	10
	Tarihi Şahsiyetler	10
	Şirk ve İman	12
	Yardımlaşma	10
	Sokakta Yaşayan Çocuklar	10
	İnsan Hakları	10
	Anne Baba Sevgisi	10
	Birleşmiş Milletler	10
	Abdest	10
	Tövbe	10
	İslam'da Ahlak	12
	Kötü Alışkanlıklar	10
	Toplam	**144**

V. ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Öğrenme, öğrencinin etkin olduğu bir süreçtir. Bu süreçte öğretmen, öğrenme stratejilerinin geliştirilmesine yardımcı olur. Öğrenmenin sürekli ve etkili olabilmesi için öğrencilerin derse etkin katılımı desteklenmeli ve öğrenme olgusunun sonuçlarından kendilerinin de sorumlu oldukları bilinci verilmelidir. Bu nedenle öğretmenler, derste öğrencilerin bireysel olarak ve grup içinde öğrenmelerini sağlayacak çeşitli çalışma biçimlerini sunmak zorundadırlar.

Öğrenme olgusu ve öğretmen rolündeki bu anlayış değişikliği, yöntem bilgisinin ve ders planlamasının da aşağıda belirtilen açılardan geliştirilmesini gerektirmektedir:

- Etkileşim içinde öğrenme biçimleri [proje gruplarının oluşturulması; farklı alan öğretmenlerinin iş birliği içinde çalışması (takım öğretimi); veli ve uzmanların eğitim-öğretim çalışmalarına katılması],
- Öğrenme yerleri ve ortamları (dersin, derslik dışında başka bir yerde de işlenmesi; dersliklerin farklı şekillerde düzenlenmesi vb.),

Yabancı dil dersi, öğrenci merkezli olarak düzenlenmeli ve dil öğrenme süreçleri her yönü ile irdelenmelidir. Anlama ve öğrenme süreçleri, öğrencilerin kendilerine sunulan yeni konuları, sahip oldukları bilgilere göre yorumladıkları etkin süreçlerdir. Öğrenme, öncelikle algılama ve yorumlama, yeni öğrenilenin önceden var olana eklenmesi gibi süreçleri içeren anlama eylemi ile başlar. Ders içerikleri, öğrencinin bilgisi ve sahip olduğu öğrenme stratejileri çerçevesinde işlenmelidir. Bu nedenle yabancı dil dersi, bağımsız bir ders olarak düşünülmemeli, proje ve performans çalışmalarına yer verilmeli ve diğer derslerle ilişkilendirilmelidir. Süreç, öğrencide diğer ülkelerin günlük hayat ve kültürlerini tanıma merakı ve isteği uyandırmalıdır. Bu, öğrencinin ilgisini uyandıran, keyif almasını sağlayan, öğrenciyi araştırmaya yönelten konu ve yöntem belirlemeyi gerektirir. Yabancı dil dersi, hedef gruba ve bu grubun özelliklerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerine göre düzenlenmelidir. Bu amaçla;

- Öğrenciler için anlamlı ve özgün içerikler seçilmeli,
- Kişilik gelişimine katkıda bulunabilecek ve yabancı dili kullanabilmeyi sağlayacak beceriler geliştirilmeli,
- Dil bilgisi odaklı öğretim yerine esnekliği, açıklığı, sorun çözme bilincini ve eleştiri becerisini geliştiren iletişime dayalı öğrenme biçimlerine geçilmeli,
- Öğrencilerin bireysel farklılıkları; yani çeşitli öğrenme tipleri (görsel, işitsel, kinestetik vb.) dikkate alınarak çeşitli öğrenme fırsatları yaratılmalı ve bunun, öğrenme sürecinin ön şartı olması sağlanmalı,
- Derste performans ve proje çalışmalarına yer verilmeli,
- Farklı yöntemler kullanılmalı ve bireysel öğrenme teknikleri uygulanmalı (çalışmaya katılarak öğrenme, söyleşi, daire şeklinde oturarak oluşturulan tartışma grupları, röportaj teknikleri gibi),
- Bilgisayar gibi modern bilişim araçları kullanılmalıdır.

Öğrenciler öğrenmeyi olabildiğince bağımsız gerçekleştirmeli ve bunun sorumluluğunu taşıyabilmelidir. Böylece öz denetim ve sosyal bağlamdaki grup denetimi, giderek öğretmen denetiminin yerini alacaktır. Eğitim ve öğretim etkinliklerinin bu anlamda uygulanabilmesi ancak öğretmenlerin tüm öğrencilerin kendi sorumluluklarını alabilmelerini sağlayan öğrenme ortamlarını yaratmaları ile mümkündür. Öğretmen öğrencileri yalnızca destekler, materyalleri hazır hâle getirir ve karşılaşılan zorlukların çözümünde yardımcı olur.

1. Arapçanın Özellikleri

- Arapça, sondan eklemeli bir dil olan Türkçenin aksine bükümlü bir dildir. Kelimeler ön ek, iç ek ve son ek alırlar.
- Arap alfabesinde 28 ses vardır. Bu seslerin boğazdan başlayarak ağız boşluğu, dişler, dil ve dudakları kapsayan farklı çıkış yerleri vardır. Her ses belli bir bölgeden ve belli bir yöntemle çıkartılır (mahreç). Bunların doğru telaffuzunda mahreçlerin büyük önemi vardır.
- Arapçada üç ünlü vardır. Bunların kısa ve uzunları bulunmaktadır.

a. **Kısa Ünlüler:** Alfabede bir harfle sembolize edilmezler. Hareke adı verilen, harflerin altına veya üstüne konulan yardımcı işaretlerle gösterilirler. Genellikle yazıda kullanılmazlar. Bu durumun çeşitli okuma yanlışlıklarına yol açtığı bilinen bir gerçektir.

- Kısa fetha: Kalın ünsüzleri **/a/,** ince ünsüzleri **/e/** sesi ile okutur.
- Kısa damme: Ünsüzleri **/u/** sesi ile okutur.
- Kısa kesra**:** Ünsüzleri **/i/** sesi ile okutur.

Arapçada /ı,ö,ü/ sesleri bulunmaz.

b. **Uzun Ünlüler:**

- Uzun fetha: Bir ünsüzden sonra elif /ا / ses biriminin kullanılmasıyla oluşur.

  Kendisinden önceki sesi / â / sesiyle uzatır.
- Uzun damme: Bir ünsüzden sonra vâv /و/ ses biriminin kullanılmasıyla oluşur.

  Kendisinden önceki harfi / û / sesiyle uzatır.
- Uzun kesra: Bir ünsüzden sonra yâ /ي / ses biriminin kullanılmasıyla oluşur.

  Kendisinden önceki harfi / î / sesiyle uzatır.
- Arapçada i'rab kavramı vardır. Arapçada isim, sıfat ve belirli kiplerdeki fiillerin son sesleri sabit değildir. Bu kelimelerin son sesleri cümle içindeki konumuna göre (özne, tümleç, dolaylı tümleç, zarf tümleci, nesne vb.) değişikliğe uğrar.

2. Yabancı Dil Öğretim İlkeleri

Dil, dinleme-anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Bu işlevsel bütünlüğü göz önünde bulunduran dil öğretim ilkeleri şunlardır:

- Öğretim etkinliklerini önceden planlama
- Basitten karmaşığa doğru öğretme,
- Görsel ve işitsel araçları kullanma
- Türkçeyi gerekli durumlarda kullanma
- Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama
- Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama
- Bireysel farklılıkları dikkate alma
- Öğrencilerin motivasyonunu sağlama
- Öğrenilen dilde seslerin telaffuzlarını en iyi şekilde öğretme
- Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesini ve ezberlemesini sağlama

- Öğrencilerin sınıfta aktif olmalarını sağlama
- Öğrencilere ek çalışmalar vererek öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağlama
- Öğrencileri değişik kitap, dergi, gazete, VCD, CD, DVD, İnternet, bilgisayar programları gibi hedef dilin kullanıldığı kaynaklara yönlendirme
- Öğrencilere sorumluluk verme ve bireysel çalışmalar için yönlendirme

3. Öğretim Yöntemleri

Yabancı dil programlarının uygulanmasında öğrenme öğretme süreçlerini başarılı kılmak amacıyla yararlanılan öğretim yöntem ve teknikleri aşağıda sunulmuştur:

a. Örnek Olay Yöntemi

Örnek olay yöntemi gerçek yaşamda karşılaşılan problemin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Bu yöntem öğrencilere bir konuyu ya da bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Sınıfa getirilen örnekler, gerçek yaşamdan alındığı zaman yaşam becerileri geliştirilebilir. Çünkü bilgilerin kullanılacağı yer yaşamın kendisidir. Günlük yaşamda karşılaşılan gerçek bir problemin çözümü için de kullanılır. Örnek olaylar genelde yazılıdır. Görsel olan olaylara da yer verilebilir. Bu yöntem daha çok kavrama düzeyindeki öğrenmelerin kazandırılmasında kullanılır.

b. Gösterip Yaptırma Yöntemi

Gösterip yaptırma yöntemi, bir işlemin uygulanmasının önce gösterip açıklama; sonra da öğrenciye alıştırma ve uygulama yaptırarak öğretme yoludur. Bu yöntem, bir konuya ilişkin bilgilerin açıklanması ve bu bilgilerin beceriye dönüştürülmesi için gerekli uygulamaların yapılması aşamasında kullanılır. Gösteri anında kullanılacak şema, grafik, dia ve film gibi araç ve gereçler önceden hazırlanmalı, beceriler sırayla ve aşamalı olarak öğretilmeli, bir beceri tam olarak geliştirilmeden diğerine geçilmemelidir.

c. Anlatım Yöntemi

Bir konuya giriş yaparken, bilgi aktarırken ya da özetlerken "yorumlayıcı", "açıklayıcı" ve "belirtici" özellikleri kullanılır. Anlatım yöntemi kullanılırken sınıfın özelliğine yaş grubunun ilgi alanına, bilişsel bilgi düzeyine göre farklı tekniklerle etkin hâle getirilmelidir. Anlatımda şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Basit ve kısa cümleler kurulmalıdır.
- Anlatım görsel (grafik, resim, kroki gibi) materyallerle desteklenmelidir.
- Örnekler gerçek hayattan seçilmelidir.
- Küçük grup tartışmaları ile konunun tartışılmasına imkân sağlanmalıdır.

ç. Tartışma Yöntemi

Tartışma yöntemi dinleme, sorgulama, fikir alışverişi ve bir konuyu değerlendirme gibi etkinlikleri içermektedir. Öğrencileri okudukları ve öğrendikleri konular üzerinde düşünmeye yönelten anlaşılmayan konuların açıklanmasına yarayan bir yöntemdir. Konu hakkında sorular sormaya ve dolayısıyla düşünmeye teşvik ettiği için öğrenilenlerin içselleştirilmesine yardımcı olduğu kabul edilir. Bireylerin bilişsel gelişimlerini sağlamak için en iyi yollardan biri de onların bir konu hakkında düşünmeleri fikir üretmeleri ve bunu rahatlıkla ifade etmelerini sağlamaktır. Tartışma yöntemi öğretmenin konunun öğrenciler tarafından nasıl kazanıldığını görmesine yardımcı olur. Öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirilmesi ve yaşamla ilişkilendirilmesi için iyi bir fırsat verir. Bilgilerini, düşüncelerini açıkça ortaya koyma imkânına kavuştukları bu yöntemde öğrenciler sorunları daha iyi anlayıp tanımlar ve çözüm yolları önerirler.

d. Problem Çözme

Problem çözme öğrencilerin bir problem karşısında çözümler üretmesini sağlayan bir yöntemdir. Öğretmen öğrenciye ipuçları verir ve problemin anlaşılmasını sağlar. Problem hakkında karar vermek ve problemi çözmek öğrenciye bırakılır. Bu yöntem öğrencinin karar verme ve çözüm üretme yeteneklerini geliştirir. İstenilen hedefe ulaşmada en etkili yoldur. Bu süreçte problem çözme aşamalarına uyulmalıdır. Problem çözme yönteminde öğrencilerden problemin farkına varmaları, onu tanımlamaları ve sınırlılıklarını belirlemeleri, derecelendirmeleri, verileri toplayarak onları yorumlamaları, test edip kabul ya da reddetmeleri ve elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunmaları beklenmelidir.

e. Bireysel Çalışma

Bir öğrencinin kendi başına yaparak ve yaşarak öğrenmek istediği bilgiye ulaşmasıdır. Bireysel çalışmada dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları tespit edilmelidir.
- Öğrenmenin amacı belirlenmelidir.
- Zaman en iyi şekilde kullanılmalıdır.
- Planlama yapılmalıdır.

4. Öğretim Teknikleri

Yabancı dil öğretim teknikleri, yabancı dil dersinin bir bölümünde uygulanan etkinlik veya yakın bir amacı gerçekleştirmek için sınıfta yapılan belli bir uygulama olarak tanımlanır.

Yabancı dil öğretim metotları çeşitli dil teorilerinden biçimlenen değişik tasarımlar olarak kabul edildiğine göre teknikler de bu tasarımları somutlaştıran teyp, bilgisayar, radyo, TV, VCD vb. araçların kullanımı ile güzel sanatlar, tiyatro, piyes, müzik vb. çeşitli uygulama ve etkinlikler yardımıyla yabancı dil öğretimini gerçekleştirme işlemidir.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yaygın teknikler şunlardır:

a. **Gösteri:** İzleyici grubun önünde bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir tekniktir.
b. **Soru-Cevap Tekniği:** Sınıf içi uygulamalarda en yaygın bir şekilde kullanılan tekniktir. Bu teknik, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır.
c. **Drama ve Rol Yapma:** Rol yapma, öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretme tekniğidir. Drama, öğrencilerin hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğrenmeleridir.
ç. **Benzetim:** Öğrencilerin sınıf içinde bir olayı gerçekmiş gibi ele alıp üzerinde eğitici çalışma yapmalarına olanak sağlayan bir öğretim tekniğidir.
d. **İkili ve Grup Çalışması:** Sınıftaki öğrenci sayısına göre en az iki, en çok sekiz veya on kişinin bir araya gelerek aynı konu üzerine ortak amaçlarla yaptıkları çalışmadır.
e. **Eğitsel Oyunlar:** Öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesini ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan etkinliklerdir.

5. Öğretim Materyalleri

a. Destekleyici Materyaller

Öğretim süreci içinde olası zaman kayıplarını önlemek veya öğretim kalitesini ve verimliliğini artırmak için ders kitabı dışında kullanılan materyallerdir. Öğretmen kitabı ve öğrenci alıştırma kitabı, bilgisayar, dinleme CD ve kasetleri, VCD, DVD, resimler başlıca destekleyici materyallerdir.

Günümüz hayat şartlarını ve teknolojinin hızlı gelişimini göz önüne aldığımızda, destekleyici materyallerin yabancı dil öğretimi için mutlaka kullanılması gerektiği tartışılmaz bir gerçektir.

b. Görsel Materyaller

- Yazı tahtası / manyetik pano / pano
- Resimler, posterler, haritalar, planlar
- Duvar oyunları, bulmacalar
- Fotoğraflar, karikatürler, el çizimleri
- Gazeteler / dergiler
- Tepegöz, projeksiyon
- Tv Programları / VCD / DVD
- Bilgisayar programları vb.

c. İşitsel Materyaller

- Ses kasetleri / CD'ler
- Radyo programları
- Multimedya laboratuvarı vb.

ç. Basılı Materyaller

Ders kitabı, alıştırma kitabı, öğretmen kitabı, sözlük (Arapça-Türkçe, Türkçe-Arapça), hikâye kitapları.

Öğretimle ilgili tüm materyaller, bütün sınıflarda aktif olarak kullanılmalıdır.

VI. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğitim öğretim süreci içerisinde ölçme ve değerlendirmenin tartışılmaz bir önemi vardır. Öğrencilerin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmak, başarılarını ve eksikliklerini tespit etmek, öğretim yöntemlerinin yeterliğini ve etkinliğini belirlemek amacı ile ölçme ve değerlendirmeyi kullanırız. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları dersin amaçları ve kazanımlarına uygun olarak öğretim etkinlikleri ile birlikte yürütülmelidir. Öğrenciler eğitim öğretim sürecinde öğrenmeye devam ederken değerlendirme süreci de kazanımlar çerçevesinde devam etmelidir.

Ölçme değerlendirme çalışmaları ile sadece ürünü değil öğrenme süreçleri de izlenip değerlendirilerek gerektiğinde öğretim yöntemleri, sınıf etkinlikleri değiştirilebilir. Ölçme araçlarından elde edilen verilerle yapılan değerlendirmeler öğrenci, öğretmen ve program için dönüt olarak kullanılabilir. Bu değerlendirmelerin amacı, öğrenci öğrenmelerindeki eksiklikleri tespit edip öğretme-öğrenme sürecine katkıda bulunmaktır. Böylece değerlendirme, öğrenmenin bir parçası hâline dönüşür.

Programda ölçme ve değerlendirme öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde gelişimini izlemeye önem vermektedir. Yapılacak çalışmalarda öğrencilerin öğrenme durumları, belirlenen kazanımları edinme ve günlük yaşamda kullanma (konuşma, iletişim, problem çözme, sorulan sorulara yeterli cevap verme vb.) durumları belirlenerek sonraki çalışmaların içeriği ve seviyesi buna göre ayarlanabilir.

Dil Becerileri: Dil öğretiminde dört temel dil becerisini okuma, dinleme, konuşma ve yazma olarak gruplandırabiliriz. Dinlediğini ve okuduğunu anlama dilin anlama işlevini, konuşma ve yazmada anlatım işlevini yerine getirmesi açısından birlikte ele alınmaktadır. Dil becerilerinin birlikte ele alınarak geliştirmek dil öğretim sürecinin temeli olmaktadır. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında dil becerileri dikkatli bir şekilde birleştirilmeli ve olabildiğince günlük hayatta kullanılabilecek iletişimsel görevleri yerine getirecek şekilde yapılmalıdır. Ayrıca her bir becerinin özelliğine uygun ölçme ve değerlendirme yöntem ve

teknikleri kullanılmalıdır. Örneğin, anlatma becerisine yönelik mektup, anı, bir konu hakkında hazırlanmış bir sunu gibi çalışmalar yaptırılabilir. Anlama becerisine yönelikte bir metnin ana fikrini bulma, diyalog, kısa sohbetler gibi çalışmalar yapılabilir.

Kelime Bilgisi: Günlük hayatta konuşma dilinde kullanılan kelimelerin yanı sıra bazı kelimelerin anlamlarının öğrenci tarafından bilinip bilinmediğini ölçer. Kelime bilgisini ölçme ve değerlendirmede çoktan seçmeli (tanıma amaçlı; eş anlamlı - zıt anlamlı), boşluk doldurma, resmin karşılığı olan kelimeleri bulma, düzenleme (karışık biçimde verilmiş harflerden kelime türetme) gibi sorular kullanılabilir.

Ses Bilgisi: Bir dilin tanımlanmış seslerinin telaffuzu ve tanımlama yeteneğinin, vurgu desenlerinin (yapısının) kullanımının, dilin ahenk yapısının ya da melodisinin oluşturulması ve işitme yeteneğinin ölçülmesidir. Ses bilgisini ölçme ve değerlendirmeye yönelik eşle iletişim, sesli ve görüntülü kayıt uyarıcılarına tepki, gözlem ve görüşmeler gibi çalışmalar yapılabilir.

1. Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri

a. Çoktan Seçmeli Sorular

Çoktan seçmeli sorular, problem durumunu sunan bir soru kökü ile seçeneklerden oluşan maddelerdir. Seçenekler, soru kökünün doğru cevabı ve olası diğer cevapların yer aldığı çeldiricilerden oluşmaktadır. Öğrenci bu sorularda, soru kökünü okuduktan sonra seçeneklerde yer alan doğru ya da en uygun cevabı işaretler. Çeldiriciler işlem hatasından kaynaklı değil, bilgi veya kavram yanılgılarından kaynaklanan hatalara göre düzenlenmelidir. Çoktan seçmeli soru yazmak ve soruya uygun iyi çeldiricileri bulmak oldukça zor ve zaman alıcıdır.

b. Kısa Cevaplı Sorular

Kısa cevaplı sorular, öğrencinin bir kelime, kısa bir cümle veya bir sayıyla cevaplayabileceği şekilde hazırlanmış sorulardır. Kısa cevaplı sorularda istenen cevapların kısa ve belirgin olması puanlanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu sorular soru cümlesi, eksik cümle (boşluk doldurma) ya da tanımlama gerektiren şeklinde olabilir.

c. Açık Uçlu Sorular

Öğrenciler soruların cevaplarını düşünüp hatırlayıp bildiklerini organize ederek yazılı olarak sunar. Açık uçlu sorular; problem çözme, problemleri organize etme, yeni ve orijinal fikirler üretme, bilgileri yeni durumlarda işe koşma, görüşleri değerlendirme, fikirleri analiz etme vb. becerilerin ölçülmesi için uygun sorular olarak kabul edilebilir. Üst düzey zihinsel becerilerin ölçülmesinde kullanılabilecek en uygun soru türlerinden biridir.

ç. Performans Değerlendirme

Performans değerlendirme, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak, onların bilgi ve becerilerini eyleme dönüştürmelerini, gerçek yaşama aktarmalarını sağlayacak çalışmalar aracılığıyla değerlendirme yapmak biçiminde tanımlanabilir. Performans değerlendirme, dersin kazanımlarıyla ilgili olarak öğrencinin günlük yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını görmemizi sağlamaktadır. Ayrıca performans değerlendirmeyle öğrenciler, sınav saatleriyle sınırlandırılmaksızın geniş bir zaman diliminde çalışma ve tekrar yapma, oluşturulan ölçütlere göre yeterlik derecelerini ortaya koyma olanaklarına sahip olurlar. Öğrenciler kâğıt kalem testlerindeki gibi basit cevaplar vermez, bir ürün ortaya koyarlar. Açık uçlu sorular, performans görevleri, projeler, performans değerlendirme çalışmaları için iyi birer örnektir.

Performans değerlendirme çalışmaları ile öğrenciler, planlı çalışmaya, bilgiyi kullanmaya ve grupla çalışmaya yönlendirilebilirler. Performans görevleri veya proje çalışmaları, öğrencilerin problem çözme yeteneklerini değerlendirebilmek için günlük hayattaki durum ya da konulardan seçilmelidir. Öğrencilerin farklı çözümler üretmesi sağlanarak tek bir çözüm yolu olmadığı fark ettirilmelidir.

Performans değerlendirme araç ve yöntemleri; proje, performans görevi, poster, afiş, gözlem formları, dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme, öz (kendini) değerlendirme vb.dir. Öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme gibi formlarla öğrencileri değerlendirirken amaç, puan vermekten çok onların eksikliklerini belirlemek ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik önlemler almaktır.

d. Proje

Öğrencilerin grup hâlinde veya bireysel olarak, istedikleri bir konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunma amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalardır. Bir konu hakkında araştırma planlayarak, tasarlayarak hazırlanan projeler kişiye yeni bilgiler, özel beceriler ve alışkanlıklar kazandırır. Proje konusu öğretmenler tarafından belirleneceği gibi öğrencinin belirleyeceği öğretmen tarafından uygun görülen konulardan da seçilebilir. Seçilecek konular öğrencilerin seviyesine, sosyo-ekonomik durumlarına ve çevresel şartlara uygun olmalıdır.

Proje Çalışması (Örnek)

Ders	Mesleki Arapça
Sınıf Düzeyi	11. sınıf
Tema	İslam'da İbadetler
Beklenen Performans	Araştırma…
Süre	3 ay
Puanlama Yöntemi	Dereceli puanlama anahtarı
Proje Konusu	
Sizden, hacla ilgili bir broşür hazırlamanız istenmektedir. Hazırlanacak broşürde; • Başta Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevi olmak üzere Mekke ve Medine'de bulunan diğer kutsal mekânlara da (Hira Mağarası, Sevr Mağarası, Arafat, Uhut Dağı, Kuba Mescidi, Kıbleteyen Mescidi, Yedi Mescitler vb.) yer vermelisiniz. • Tanıtacağınız kutsal mekânlarla ilgili resimler bularak broşürün görselliğini artırmalısınız. • Broşürde yer alan kutsal mekânlarla ilgili yeterli bilgi vermelisiniz.	
Projeyi Hazırlarken Dikkat Etmeniz Gerekenler	
1) Broşürü hazırlamak için sınıfınızdan grup hâlinde çalışabileceğiniz arkadaşlar belirlemelisiniz. 2) Broşürü zamanında tamamlayacak şekilde bir plan oluşturmalısınız. 3) Grup üyeleri kendi aralarında broşürün hazırlanma sürecinde üstleneceği sorumlulukları belirlemelidir. 4) Broşürde yer vereceğiniz konular için kitaplar, dergiler, İnternet vb. kaynaklardan yararlanabilirsiniz. 5) Hazırlayacağınız broşür beş sayfadan az olmamalıdır. 6) Broşürün içeriğinde açık ve anlaşılır bir anlatım kullanmaya özen göstermelisiniz. 7) Hazırladığınız broşürü grup üyeleriyle birlikte sınıfta 15 dakikalık bir sürede sunmalısınız. 8) Yapılacak sunuda her grup üyesi broşürdeki kutsal mekânlardan en az bir bölümünü sunmalıdır. 9) Broşür ve sunu hazırlıklarınızı en geç …./…./20… tarihine kadar bitirmelisiniz.	

e. Performans Görevi

Performans görevi, öğrencilerin sahip olduğu bilgi ve becerilerini günlük yaşamla da ilişkilendirerek ortaya koymasını gerektiren çalışmalardır. Sınıftaki her öğrenciye veya oluşturulan gruplara aynı konu başlığında ve aynı zaman diliminde verilmesi zorunlu değildir. Verilecek görevler öğrenci seviyesine uygun ve öğrenci tarafından yapılacak nitelikte olmalıdır. Öğrencinin görevi yaparken konuya ilişkin kazanımlarını gözlemleyebilmek için görevin belirli aşamaları öğretmen gözetiminde sınıf ortamında yapılmalıdır.

Performans Görevi (Örnek)

Ders	Mesleki Arapça
Sınıf Düzeyi	11. sınıf
Tema	Peygamberler
Beklenen Performans	Araştırma, yazma becerisi
Süre	2 hafta
Puanlama Yöntemi	Dereceli puanlama anahtarı
Görev Konusu	
Sizden, peygamberlerden herhangi biri hakkında araştırma yapmanız ve bu araştırmayla ilgili bir sunum hazırlamanız istenmektedir. Performans görevini hazırlarken; • Belirlediğiniz peygamberin hangi kavme gönderildiğini, • Kur'an-ı Kerim'de onunla ilgili kıssaların olup olmadığını, • Seçtiğiniz peygamberin özelliklerini, • Seçtiğiniz peygamberin, geçmişte ve günümüzde bıraktığı izleri araştırabilirsiniz.	
Görevi Hazırlarken Dikkat Etmeniz Gerekenler	
1) Araştırmayı zamanında tamamlayacak şekilde bir plan oluşturmalısınız. 2) Araştırmanızı yaparken aile büyüklerinizin ve çevrenizdeki diğer insanların peygamberler hakkındaki bilgilerine başvurabilirsiniz. 3) Araştırmanızı yaparken Kur'an-ı Kerim, kitaplar, İnternet vb. kaynaklardan yararlanabilirsiniz. 4) Rapora aktaracağınız bilgiler iki sayfayı geçmemelidir. 5) Raporunuzda açık ve anlaşılır bir anlatım kullanmaya özen göstermelisiniz. 6) Raporda yararlandığınız kaynaklar, "Kaynakça" bölümünde yer almalıdır. 7) Hazırladığınız araştırmayı sınıfta arkadaşlarınızla sunum olarak paylaşmalısınız. 8) Hazırlayacağınız sunumu; resimler, fotoğraflar, çizimler vb. ile zenginleştirmelisiniz.	

Bu performans görevini puanlamak için kullanılacak puanlama anahtarı aşağıda yer almaktadır.

Dereceli Puanlama Anahtarı

Dereceli puanlama anahtarı, her bir çalışma için ölçütleri listeleyen ve çalışmada nelerin yapılacağını gösteren bir puanlama aracıdır. Dereceli puanlama anahtarının en önemli özelliği, öğrencilerin aldıkları puanın tam olarak neye karşılık geldiğini ve ondan beklenenin ne kadarını yapabildiğini görmelerini sağlamasıdır.

Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı (performans görevi için)

(5) MÜKEMMEL • Peygamberin hangi kavme gönderildiği belirtilmiştir. • Peygamberin Kur'anı Kerim'de geçen özellikleri aktarılmıştır. • Peygamberin kişisel özelliklerine yer verilmiştir. • Peygamberin kavmine ve günümüzdeki insanların yaşantısına etkisi belirtilmiştir. • Araştırmada açık, anlaşılır ve akıcı bir anlatım kullanılmıştır. • Sunum, resimler, çizimler, fotoğraflar vb. ile zenginleştirilmiştir. • Araştırmada faydalanılan kaynaklar belirtilmiştir.
(4) İYİ • Peygamberin hangi kavme gönderildiği belirtilmiştir. • Peygamberin Kur'anı Kerim'de geçen kıssası anlatılırken, olayları ve insanları betimleyici ifadelerin kullanılmaması anlamayı güçleştirmektedir. • Peygamberin gönderildiği kavme etkisi anlatılmakla beraber, insanların peygambere karşı olumlu olumsuz tepkilerine yer verilmemiştir. • Sunumda, materyalleri kullanmaya yönelik birtakım hatalar olsa da bu durum anlatımı bozmamaktadır. • Sunum yapılırken salonun fiziki şartları göz önünde bulundurulmuştur.
(3) ORTA • Peygamberin hangi kavme gönderildiği belirtilmiştir. • Peygamberin özellikleri ve kıssadaki rolleri anlatılmakla beraber, karakter özellikleri net biçimde anlaşılamamaktadır. • Peygamberin kavmine etkisi anlatılmakla beraber, bu etkilerin neler olduğu üzerinde yeterince durulmamıştır. • Sunumda, dili kullanmaya yönelik birtakım hatalar bulunmaktadır. • Sunum yapılırken görsel materyallerden yeterince faydalanılmamıştır.
(2) GELİŞTİRİLMELİ • Peygamberin hangi kavme gönderildiği belirtilmiştir. • Kıssadaki kişiler belirtilmiştir. • Peygamberin kişisel özellikleri ve insanlar üzerindeki etkileri anlatılmamıştır. • Araştırmada birtakım bilgi yanlışları bulunmaktadır. Bu durum olayların ve insanların doğru anlaşılmasını engellemektedir. • Sunum hazırlanmış ancak görsel materyallerle desteklenmemiştir.
(1) ZAYIF • Rapor hazırlanmış ancak içeriği anlaşılmamaktadır.

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (proje çalışması için)

Nitelikler	Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)
Ürünün Yazım Boyutu			
Gramer	Kurulan cümlelerde söz dizimi, eklerin ve noktalama işaretlerinin kullanımı bakımından anlatımı bozacak ölçüde hatalar bulunmaktadır.	Kurulan cümlelerde söz dizimi, eklerin ve noktalama işaretlerinin kullanımı bakımından bir kısım hatalar olmasına karşın, bu hatalar anlatımı bozmamaktadır.	Kurulan cümleler söz dizimi, eklerin kullanımı bakımından uygundur. Noktalama işaretlerinin kullanımı uygundur.
Anlatım	Broşürde sadece Mescid-i Haram ve Arafat'a yer verilmiştir.	Başta hac ibadetiyle ilgili kutsal mekânlar olmak üzere diğer kutsal mekânlar da yeterince tanıtılmıştır.	Başta hac ibadetiyle ilgili kutsal mekânlar olmak üzere diğer kutsal mekânlar da yeterince tanıtılmıştır. Kutsal toprakları ziyaret eden hacılarımızın resimleri ile çalışmaya güncellik kazandırılmıştır. Broşürde açık, anlaşılır ve akıcı bir anlatım kullanılmıştır.
Görsellik	Broşür hazırlanmış ancak bazı görsel unsurların konularla bağlantısı kurulmamıştır.	Broşür, resimler ve fotoğraflar ile desteklenmiştir.	Broşür, resimler ve fotoğraflarla zenginleştirilmiştir. Seçilen resimler ilgi çekicidir. Görsel unsurlar anlatımı güçlendirmektedir.
Ürünün Sunum Boyutu			
Vurgu ve tonlama	Sunuda kullanılan kelimelerin söylenişlerinde hatalar yapılmıştır.	Sunum yapan, kullandığı kelimeleri söyleniş biçimlerine dikkat ederek kullanmaktadır. Ancak anlatımı güçlendirecek vurgulamalarda eksikler bulunmaktadır.	Sunum yapan, kullandığı kelimeleri söyleniş biçimlerine dikkat ederek kullanmaktadır. Vurgu ve tonlamalara dikkat etmektedir.
Anlatım	Sunuda yapılan betimlemelerden yola çıkarak hangi konudan bahsedildiğini anlamak güçtür.	Sunuda kutsal mekânlarla ilgili anlaşılır betimlemeler yapılmıştır. Dili kullanmaya yönelik birtakım hatalar olsa da bu durum anlatımı bozmamaktadır.	Kutsal mekânlarla özdeşleşen olaylar akıcı bir şekilde aktarılmıştır. (Hira Mağarası'nda ilk vahyin gelmesi, Hz. Peygamberin Hz. Ebu Bekir'le Sevr Mağarası'na gizlenmesi, Hz. Âdem'in Hz. Havva ile Arafat'ta buluşması.)
Dinleyici ile Etkileşim	Sunum yapan, dinleyiciler karşısında uygun bir bedensel pozisyon almamıştır. Sunum, jest ve mimiklerden yoksundur.	Sunum yapan, dinleyicilerin karşısında uygun bir bedensel pozisyon almasına karşın, jest ve mimiklerin kullanımı ile anlatımı yeterince güçlendirmemiştir.	Sunum yapan, dinleyicinin anlatılanları anlamasına yardımcı olacak jest ve mimiklerden faydalanmıştır. Beden pozisyonu olarak dinleyici uygun bir pozisyon kullanmıştır. İzleyiciyle etkileşim ve göz teması başarılıdır.

f. Ürün Dosyası (Portfolyo)

Ürün dosyasında öğrencilerin kendini ifade ettiğini düşündüğü çalışmalar bulunur. Ürün dosyası ile öğrenciler yabancı dil alanında yaptığı çalışmalarda göstermiş oldukları ilerlemeyi, yeterlikleri, öğrenme sürecinde ne kadar geliştikleri ve bu süreçte yaşadıkları zorlukları izleyebilirler. Öğrenci ürün dosyasına; öğrencilerin proje, araştırma, rapor vb. çalışmalarından istedikleri seçme örnekler konulabilir.

g. Grup Değerlendirme

Belli bir amaca yönelik oluşturulan öğrenci gruplarının işbirliği içerisinde yaptıkları çalışmalar esnasında ortaya koydukları performansı değerlendirmek amacıyla yapılan değerlendirmelerdir. Öğrencilerin grup içerisinde sergiledikleri performansları değerlendirmede yapılandırılmış formlar kullanılabileceği gibi öğretmen grubun çalışma konusuna ve sürece bağlı olarak değişik formlar geliştirebilir. Bu formların geliştirilmesinde öğrencilerinde sürece dâhil edilmesi yapılan değerlendirmelerin etkililiğini artırır.

h. Öz (Kendini) Değerlendirme

Belli bir konuda bireyin kendini değerlendirmesine öz (kendini) değerlendirme denir. Öz değerlendirme, bireyin kendi yeteneklerini keşfetmelerine, yaptıkları çalışmaları, nasıl düşündüğünü ve nasıl yaptığını anlamasına yardımcı bir yaklaşımdır. Öz değerlendirme ile öğrenci kendi güçlü ve zayıf yönlerini keşfedebilir. Kendilerine dışarıdan bakma yetisi gelişir. Öğrenci değerlendirme sürecinin bir parçası olduğunu hisseder.

Bu tür değerlendirmenin olumsuz yönleri de vardır. Genellikle kendi performanslarını değerlendirirken yanlılığın varlığı göz ardı edilmemelidir. Başlangıçta kendini değerlendirme, öğrencilerin deneyimsizliği nedeniyle yanılgılara neden olabilir. Yine de öğrenciler daha fazla deneyim kazandıkça aldıkları kararlar daha doğru olacaktır.

Öz Değerlendirme Formu

Bu form kendinizi değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneğe (x) işareti koyunuz.

Öğrencinin;

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

No:

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Planlı çalışmaya özen gösterdim.			
2. Çalışmam sırasında planıma uygun hareket ettim.			
3. Araştırmalarımda çeşitli kaynaklardan yararlandım.			
4. Öğretmenimin önerilerini dinledim.			
5. Çalışmalarım sırasında zamanımı verimli biçimde kullandım.			
6. Çalışmalarım sırasında değişik materyallerden faydalandım.			
7. Sorumluluklarımı tam anlamıyla yerine getirdim.			
8. Çalışmalarımı sunarken görsel materyalleri kullanmaya çalıştım.			

i. Gözlem

Öğrenciler hakkında doğru ve çabuk bilgi sağlayan yöntemlerden biri olan gözlemde öğretmen, öğrencilerin sınıf içi tartışmalara katılmaları, grup çalışmalarında sorumluluklarını yerine getirme, soru ve önerilere verdikleri cevapları vb. gözlemleyebilirler. Öğretmen gözlem yaparken hazır formları kullanabileceği gibi kendi oluşturduğu ölçütlerin yer aldığı formları da kullanabilir.

2. Dört Temel Beceri ile İlgili Soru ve Alıştırma Çeşitleri

a. Soru-Cevap

En çok kullanılan soru şeklidir. Soru edatları kullanılarak (ادوات الاستفهام) soru cümlesi oluşturulur. İki kısma ayrılır:

1) Soru edatlarından “ هل ” ve “ ا ”nin kullanılmasıyla yapılan ve cevabında “ نعم ” veya “ لا ” bulunan sorular.

Olumsuz kullanımı da olabilir. “ الا ” , “ اما ” , “ اليس ” ile başlayan soru cümleleri olumsuz sorulardır. Cevabında “ بلى ” (olumlu ise) veya “نعم” (olumsuz ise) gelebilir.

2) “ من ”, “ ما ”, “ ماذا ”, “ اين ” ” متى ”, “ لماذا ”, “ كيف ”, “ لمن ”, “ اي ” gibi soru edatları ile yapılan sorulardır. Genellikle bir metin veya diyalog okunduktan sonra öğrencinin okuma ve anlama kapasitesini ölçmek için kullanılır.

b. Yazı Alıştırmaları

Öğrencilerin yazı becerilerini artırmak için yapılan alıştırmalardır.

Harf Birleştirme: Harfler anlamlı kelime oluşturma sırasıyla fakat yalın halde (birleştirilmeden) verilir.

Örnek: Aşağıdaki harfleri birleştirerek anlamlı kelimeler oluşturun.

ي/ ك/ ت/ ب : ..... ا/ ل/ ك/ ت/ ا/ ب : ..... ا/ ل/ م/ س/ ا/ ف/ ر: .....

ا/ ل/ إ/ س/ ل/ ا/ م: ..... ت/ ش/ ا/ ه/ د : ..... ا/ل/م/د/ر/س : .....

ي/ خ/ ت/ ل/ ف : ..... ت/ ر/ ك/ ي/ ا : ..... ي/س/ت/غ/ف/ر : .....

c. Verilen Bir Cümleyi Değişik Kelimelerle Yeniden Yazma: Anlamlı bir cümle verilir. Bir kelime değiştirilerek cümle tekrar yazılır.

Örnek: Aşağıdaki cümleyi, verilen kelimeleri kullanarak tekrar yazın.

اعد الجملة التالية مغيرًا ما تحته خط بالكلمات التي بين القوسين :

تكتب الطالبة واجب البيت في المدرسة . (البيت)

..... (المكتبة)

..... (الصف)

..... (المختبر)

.....

ç. Çoktan Seçmeli: Test tekniğine dayalı olarak hazırlanan, öğrencinin mümkün olan en kısa sürede bilgisini ölçmeyi hedefleyen soru şeklidir. Hazırlaması daha çok zaman aldığı hâlde, ölçme ve değerlendirmesi kolaydır.

Örnekler

املا الفراغ بكلمة مناسبة :

الجامعة بعيدة ..... بيتنا

ا) من ب) عن ج) من د) إلى

املا الفراغ فيما ياتي باسم التفضيل المناسب :

انقرة مدينة كبيرة، ولكن إسطنبول ..... منها.

ا) كبرى ب) كبيرة ج) اكبر د) لأكبر

املا الفراغ بكلمة مناسبة :

ذهب الطلاب إلى المدرسة .....

ا) راكبا ب) راكبين ج) راكبون د) راكبا

d. Boşluk Doldurma: Öğrencinin bilgisini ve konuya hâkimiyetini ölçmek için sorulur. Çoktan seçmeli sorularda olduğu gibi seçenek yoktur.

Örnekler

املا الفراغ بكلمة مناسبة :

المهندسان ..... يسافرا إلى القاهرة للمؤتمر بعد اسبوع .

اريد منك ان ..... السيارة .

كان الطالب ..... في المدرسة .

e. Cümleyi Dönüştürme: Öğrenciden, bir cümleyi, verilen bir kelime ya da kelime grubu ile tekrar yazması istenir.

Örnek

اعد كتابة الجملة مستعينا بما بين القوسين:

فاطمة تكتب الرسالة إلى ابيها . (حسن)

حسن يكتب الرسالة إلى ابيه .

f. Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeleri Bulma: Genellikle bir sütun hâlinde verilen kelimelerin eş anlamlılarını veya zıt anlamlılarını diğer bir sütundan seçerek eşleştirme şeklinde sorulur.

Örnek

صل بين الكلمات المضادة في المعنى :

(أ)	(ب)
دخل	امام
سهل	فوق

هات	خذ
صغير	خرج
تحت	كبير
خلف	صعب

g. Verilen İki Cümleyi Birleştirme: Öğrencinin iki cümleyi verilen bir bağlaçla birleştirmesi istenir.

Örnek

Aşağıdaki iki cümleyi parantez içinde verilen bağlaçla birleştirerek tek cümle yapınız.

كوّن جملة واحدة من الجملتين مستخدمًا الاداة التي بين القوسين :

درس التلميذ للامتحان. لم ينجح التلميذ.

(لكن)

درس التلميذ للامتحان لكنه لم ينجح.

h. Öge Değiştirme: Verilen bir cümlede, yeni kelimeler kullanarak cümleyi tekrar yazma veya söyleme işlemidir.

1) Belirli Bir Ögeyi Değiştirme

Örnek

اعد الجمل الاتية مغيرًا ما تحته خط بالكلمات التي بين القوسين:

ذهب الطالب إلى السوق. (المدرسة)

ذهب الطالب إلى المدرسة. (الجامعة)

ذهب الطالب إلى الجامعة. (المكتبة)

ذهب الطالب إلى المكتبة.

2) Farklı Ögeleri Değiştirme

Örnek

اعد الجمل الاتية واضعًا ما بين القوسين في المكان المناسب:

يسافر المهندس إلى انقرة. (الطبيب)

يسافر الطبيب إلى انقرة. (القاهرة)

يسافر الطبيب إلى القاهرة. (الاستاذ)

يسافر الاستاذ إلى القاهرة.

3) Aktif Kelimeyi Başka Bir Ögeyle Değiştirme

Aktif kelimeyle, cümlenin diğer ögelerinde bir değişiklik meydana getiren anahtar kelime kastedilir.

Örnek

اعد الجمل الاتية مبتدئا بما بين القوسين ومغيرًا ما يلزم:

انت تدرس اللغة العربية. (هو)

هو يدرس اللغة العربية. (انتم)

انتم تدرسون اللغة العربية. (احمد ومصطفى)

احمد ومصطفى يدرسان اللغة العربية. (الطالبات)

الطالبات يدرسنَ اللغة العربية.

ı. Verilen Bir Metinde İstenilen Kelime Türlerini Bulma

Öğrenciden verilen bir metindeki veya diyalogdaki belirli bir kelime türünü bulması istenebilir. Örneğin, sıfat ve mevsufların bulunması, mazi ya da muzari fiillerin bulunması, yer zarflarının bulunması gibi.

i. Verilen Bir Metinde İstenilen Değişiklikleri Yapma

Öğrenciden verilen bir metindeki veya diyalogdaki belirli kelimeleri değiştirmesi istenebilir. Örneğin, bütün tekillerin ikil yapılması, mazi fiillerin muzari yapılması veya müzekker zamirlerin müennes yapılması gibi.

j. Doğru-Yanlış

Verilen bir metne göre yazılmış ve bir hüküm içeren cümlelerin doğru ya da yanlış olduğu sorulabilir.

k. Çeviri

Türkçeden hedef dile veya hedef dilden Türkçeye çeviri sorulabilir. Hedef dilden Türkçeye çeviri daha kolay olduğundan 9 ve 10. sınıflarda bu türlü alıştırmaların 11 ve 12. sınıfta ise Türkçeden hedef dile çeviri alıştırmalarının yapılması gerekir.

l. Karışık Verilen Kelimelerden Anlamlı Cümle Oluşturma

Öğrenciden karışık verilen kelimeleri kullanarak anlamlı cümle oluşturması istenebilir.

Örnekler

رتب الكلمات الاتية لتكون جملا مفيدة:

في / التاريخ / رايت / مدرس / السوق .

تنظف / قبل / يديك / الطعام / هل

عندما / المدرس / على / كتب / المثال / فهم / التلاميذ / الموضوع / السبورة .

m. Dikte

Daha önce okudukları bir parçayı öğrencilerden dikte yoluyla yazmaları istenir.

n. Kompozisyon

11 ve 12. sınıflarda mutlaka kompozisyon yazdırılmalıdır.

Kompozisyon yazdırırken mutlaka kelimeler, bağlaçlar ve birkaç yardımcı soru verilmelidir.

Başlangıçta, kompozisyon yazmaya alıştırmak için verilen bir paragrafı öğrencilerin tamamlamaları istenir.

*** Mesleki Arapça dersi öğretmeni, öğrencilere konuyu verip onlardan konu başlığına göre bir kompozisyon yazmalarını istememelidir. Mutlaka öğrencilere bir taslak, bir başlangıç, ipuçları, yardımcı fikirler, kullanılacak kelimeler ve bağlaçlar vermelidir.**

Örnek:

Günlük hayatınızda bir günde neler yaptığınızı anlatın.

اكتبَ ماذا تفعل في يوم واحد في حياتك اليومية:

في الصباح استيقظ من النوم. اذهب إلى الحمام و اغسل يديَ و وجهي و .....

Örnek:

Aşağıdaki kelimeleri ve bağlaçları kullanarak okuldaki ilk gününüzü anlatan bir kompozisyon yazın.

اكتبَ إنشاء ادبيا عن يومك الاول في المدرسة واستعمال الكلمات والادوات الاتية.

استيقظ، غسل، تناول، لبس، خرج، ركب، نزل، التلاميذ، الصف، المدرسون، الدروس الجديدة، المدرسة الجميلة، الصديق، المقهى، بعد ذلك، قبل ذلك، فورا، عندما، في البداية، في النهاية، .....

Örnek: Ailenizi tanıtan bir kompozisyon yazın.

اكتبَ إنشاء ادبيا عن اسرتك باستعمال الكلمات والادوات الربط الاتية:

انا، ابي، امي، الإخوة، الاخوات، يعمل، يخرج، يرجع، صباحا، مساء، يدرس، بيتنا، المدرسة، العمل، زيارة، مشاهدة، الوجبات، المطبخ، الجيران، .....

o. Tablo Tamamlama

Öğrenciden verilen bir tabloyu tamamlaması istenir.

Örnek

املا الفراغات بالصيغ المناسبة للافعال:

نحن	انا	انتِ	انتم	هي	هم	هو
.....	اركب	.....	تركبون	.....	.....	يركب
نتزل	.....	تتزلين	.....	تتزل	.....	.....
.....	اصل	تصلين	.....	.....	.....	يصل
ننشر	.....	.....	.....	.....	ينشرون	.....

Örnek

املا الفراغات بالصيغ المناسبة للافعال:

نحن	انتما	انتَ	هي	هن	هما
.....	شاهدتما	.....	شاهدت	.....	شاهدا
استمعنا	.....	.....	استمعت	.....	.....
.....	.....	صدقت	.....	صدقن	صدقا
.....	لعبتما	لعبت	.....	.....	.....

ö. İ’rab Alıştırmaları (الإعراب)

Verilen bir cümlede istenen kelime ya da kelimelerin i'rabı sorulabilir.

Örnek: Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin i'rabını yapın.

اعرب الكلمات التي تحتها خط في الجمل التالية:

الطالب التركي سيدرس اللغة العربية في المعهد .

وَلِدَ رسول الله صلى الله عليه وسلم في مكة.

اريد ان ارسل هذا الخطاب بالبريد.

الم تر كيف فعل ربك باصحاب الفيل. (سورة الفيل)

p. Dönüştürme Alıştırmaları

Verilen cümlenin başka bir şekle dönüştürülmesi tarzındaki alıştırmalar aşağıdaki şekilde uygulanır.

1) Cümleyi olumludan olumsuza çevirme
2) Cümleyi olumsuzdan olumluya çevirme
3) Olumlu bir cümleyi soru cümlesine çevirme
4) İsim cümlesini fiil cümlesine çevirme
5) Fiil cümlesini isim cümlesine çevirme

VII. MESLEKİ ARAPÇA DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI

Sınıflar	Ders Kitabı		Öğrenci Çalışma Kitabı		Öğretmen Kılavuz Kitabı	
	Kitap Boyutu	Forma Sayısı	Kitap Boyutu	Forma Sayısı	Kitap Boyutu	Forma Sayısı
11	21x29,7	9-12	21x29,7	Serbest	Serbest	Serbest
12	21x29,7	9-12	21x29,7			

Not: Öğretim programındaki 9. ve 10 .sınıflar için yeni öğretim programı yayınlanmış olduğu için buradaki 48-63. sayfalar öğretim programı içinden çıkartılmıştır.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
KONUŞMA Karşılıklı Konuşma	1. Verilen duruma uygun cümleler kurar. 2. Normal hızla ve düzgün bir telaffuzla konuşur. 3. Karşılıklı konuşmada gereksinimlerini bildirir. 4. Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşur. 5. Günlük yaşama ilişkin sorular sorar. 6. Sorulan sorulara cevap verir.	3. Sağlık, trafik, beklenmedik olay ve durumlarla ilgili öğrencinin kendisini ifade etmesi beklenmelidir. 6. Öğrenciden farklı soruları cevaplamasının yanı sıra özellikle içerik olarak eğitim yaşamı, ailesi, geleceğe yönelik planları hakkında sorulan soruları da cevaplaması beklenmelidir. Günlük konuşmalardaki vurgu ve tonlamaları kullanmalarına dikkat çekilir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
KONUŞMA **Sözlü Anlatım**	1. Duygu ve düşüncelerini çeşitli şekillerde (hikâye, tasvir, tanımlama, tartışma vb.) sözlü ifade eder. 2. Kelimeleri doğru telaffuz eder. 3. Vurgu ve tonlamaya dikkat eder. 4. Cümle yapılarını doğru kullanır. 5. Kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanır. 6. Önemsediği bilgileri vurgular. 7. Kelimeleri türlerine ve işlevine uygun kullanır.	2. Telaffuzda bazı hatalar olabilir. Bu durumda gerekli yönlendirmelerle öğrencinin hatayı düzeltmesi sağlanmalıdır. 5. Bazen hatalar olsa bile doğru cümle sıralanışına dikkat ederek öğrencilerden kendisini ifade etmek için dil yeterlik düzeyine uygun kelimeleri seçmeleri beklenmelidir. Öğrencilerin beden dilini kullanmalarına, görgü kurallarına ve kültürel değerlere uygun konuşmalarına dikkat çekilir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
OKUMA	1. Basit ve bileşik cümlelerden oluşan mesleki bir metni veya diyaloğu okuduğunda anlar. 2. Kısa metinlerde isimleri, sayıları, kelimeleri ve basit yapıları ayırt eder. 3. Ayet, hadis ve duaları doğru olarak okur. 4. Okuduğu metinde geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin eder. 5. Okuduğu kelimeleri doğru telaffuz eder. 6. Okuduğu metni özetler. 7. Metinlerde sunulan bilgileri anlamlandırır. 8. Okuduğunun ana fikrini belirler. 9. Başlıktan hareketle okuyacağı metnin içeriğini tahmin eder. 10. Okuduğu metnin başlığını tahmin eder.	4. Bilmediği kelimenin anlamını, cümlenin anlamından, sunulan görsellerden tahmin edebileceği gibi sözlükten bakarak, öğretmenine sorarak da araştırması istenebilir. 7. Kur'an-ı Kerim, Hz. Peygamberin sünneti vb. metinlerde sunulan bilgileri anlamlandırabilir. Arapça görsel, işitsel yayınları izlemeye dikkat çekilir. Öğrencilerden okumada vurgu ve tonlamalara dikkat etmeleri istenir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
YAZMA	1. Dinlediği bir metin veya diyaloğu doğru olarak yazar. 2. Duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade eder. 3. Arapçadan Türkçeye, Türkçeden Arapçaya seviyesine uygun yazılı çeviri yapar. 4. Ayet, hadis ve duaları doğru olarak yazar. 5. Yazılarında inne, kane gibi edatları ve sahih, mutel fiilleri doğru olarak kullanır. 6. Bildiği bir konuda yer, zaman, olay vb. ile ilgili bilgileri not alır. 7. Kısa öz geçmişini yazar. 8. Verilen duruma uygun cevaplar yazar.	6. Peygamberler, örnek şahsiyetler vb. bilgileri not alması istenebilir.

DİL BİLGİSİ	AÇIKLAMALAR
• İsim Cümlesi • Haber Çeşitleri ve Haberin Mübtedanın Önüne Geçmesi • İnne ve Benzerleri ve Lâ Nâfiye Li'l-cins • Kane ve Benzerleri, Beş İsim (Esma'ul-Hamse) • Fiil Cümlesi • Mefûl Bîh, Mefûl Mutlak, Mefûl lieclih • Sahîh Fiil (Sâlim) • Mehmûz ve Muda'af Fiil • Mu'tel Fiil (Misal) • Ecvef Fiil • Nâkıs Fiil • Lefîf Fiil • Mucerred Fiil • Mezîd Fiil	Dil bilgisi kurallarının öğrenilmesi dil kullanımının desteklenmesiyle anlamlı olur. Dil bilgisi yapılarının öğrenilmesi için bunların uygun alıştırmalarla desteklenmesi ve pekiştirilmesi gerekmektedir.

(!) Dil bilgisi konularının sıralaması bağlayıcı değildir. Dil bilgisi konuları verilirken basitten zora doğru bir yol izlenmesi esastır.

MESLEKİ ARAPÇA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 11. SINIF

TEMALAR	AÇIKLAMALAR
1. İslam'ın Şartları 2. Vücudumuz 3. Kur'an-ı Kerim 4. Doğruluk ve Güvenirlik 5. Türk Mutfağı 6. Hz. Peygamberin Sünneti 7. İnsanlar Arası İlişkiler 8. Dua 9. Çevre Kirliliği 10. Sahabe 11. Örnek Şahsiyetler 12. Trafik 13. Doğal Afetler 14. Peygamberler	1. Kelime-i şehadet, namaz, oruç, zekât ve hacca değinilir. 2. Vücudumuzdaki sistemler, sağlık kuralları, hastalıklardan korunma yolları vb. konular işlenebilir. 3. Nüzul süreci, yazılması, toplanması, çoğaltılması vb. konular ele alınabilir. 4. Doğruluğun önemi, doğruluk ve güvenirlik bilinci, toplumdaki rolü vb. konular işlenebilir. 5. Yiyecekler, içecekler, yemek tarifleri vb. konular üzerinde durulabilir. 6. Hz. Peygamberin sözleri, eylemleri, takrirleri, en önemli hadis kitapları vb. konular ele alınabilir. 7. Bazı nezaket kuralları ve sözcükleri vb. konular işlenebilir. 8. Yaratan ve yaratılan arasındaki ilişki, duanın önemi, cenaze, yemek, ezan ve hatim duaları vb. konular üzerinde durulabilir. 9. Çevrede meydana gelen kirliliğin sebepleri, çeşitleri, kirliliğe karşı alınacak bazı tedbirler vb. konular işlenebilir. 10. Sahabe tanımı, sahabe sevgisi, muhacirler ve ensar vb. konular üzerinde durulabilir. 11. Hz. Hatice'nin Hz. Peygamberle evliliği vb. konular işlenebilir. 12. Trafik kuralları, trafik bilinci, ilk yardım vb. konular işlenebilir. 13. Deprem, zelzele, fırtına, sel, kuraklık vb. konular ele alınabilir. 14. Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa, Hz. Muhammed (a.s.) vb. işlenebilir.

(!) Temaların sıralaması bağlayıcı değildir.

(!) Temalar işlenirken öğrencinin seviyesine uygun ayet ve hadislerden örnekler verilmesine özen gösterilir.

MESLEKİ ARAPÇA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 12. SINIF

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
DİNLEME-ANLAMA	1. Günlük yaşantıyla ilgili bileşik cümlelerden oluşan bir metin veya diyalogdaki bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin eder. 2. Seviyesine uygun bileşik cümlelerden oluşan bir metni veya diyaloğu dinlediğinde anlar. 3. Dinlediği konuya ilişkin sorulanları anlar. 4. Dinlediğiyle ilgili sorulan sorulara cevap verir. 5. Dinlediği konuya ilişkin karşılaştırmalar yapar. 6. Normal hızda açık ve anlaşılır bir şekilde gerçekleştirilen konuşmaların konusunu belirler.	2. Arapça görsel ve işitsel yayınları takip etmelerine dikkat çekilir. 6. Nasrettin Hoca gibi öğrencilerin ilgisini çeken açık ve anlaşılır konuşmaların konusu belirlenebilir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
KONUŞMA **Karşılıklı Konuşma**	1. Verilen duruma uygun bileşik cümleler kurar. 2. Normal hızla ve düzgün bir telaffuzla konuşur. 3. Karşılaştırmalar yapar. 4. Dilek, istek, beğeni ve şikâyetlerini bildirir. 5. Günlük iletişimde kendine söylenenlerdeki ana noktaları takip ederek konuşmaya katılır. 6. Yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. 7. Görüş ve önerilerini paylaşır.	4. Dayanışma, yardımlaşma vb. konularda konuşabilir. 5. Selamlaşma, tanışma, teşekkür etme, kutlama, özür dileme vb. konuşmaların gerektirdiği durumlara uygun konuşmalar yapılabilir. Günlük konuşmalardaki vurgu ve tonlamaları kullanmalarına dikkat çekilir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
KONUŞMA **Sözlü Anlatım**	1. Duygu ve düşüncelerini hikâye, tasvir, tanımlama, tartışma vb. şekillerde sözlü ifade eder. 2. Kısa bir hikâyeyi, yaşadığı olayları ve tecrübelerini anlatırken meçhul fiil, naibu fail, ismi tasgir, ismi zaman, ismi mekân kullanır. 3. Şart edatlarını kullanır. 4. Mukârebe, reca ve şuru fiillerini kullanır. 5. Cümle yapılarını doğru kullanır.	Duraklama, gereksiz kelime kullanımı ve ses tekrarlarının olmadığı, vurgu ve tonlamalara dikkat ederek öğrencilere konuşma yapmaları doğrultusunda yönlendirmeler yapılır.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
OKUMA	1. Basit ve bileşik cümlelerden oluşan mesleki bir metni veya diyaloğu okuduğunda anlar. 2. Mesleki metinlerde sunulan bilgileri anlamlandırır. 3. Ayet, hadis ve duaları doğru olarak okur. 4. Belli bir bilgiyi bulmak için metni kısa sürede okur. 5. Aynı konuda yazılmış farklı iki metnin ortak noktalarını bulur. 6. Okuduğu metinde geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını tahmin eder. 7. Okuduğu metni özetler. 8. Okuduğu metnin ana düşüncesini bulur. 9. Okuduğu metinde istenen farklı dil yapılarını ayırt eder.	2. Öğrencilerden yazılı basında yer alan yayınları okuduklarında genel olarak anlamaları beklenir.

DİL BECERİLERİ	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
YAZMA	1. Dinlediği bir metni veya diyaloğu doğru olarak yazar. 2. Duygu ve düşüncelerini çeşitli şekillerde yazılı ifade eder. 3. Arapçadan Türkçeye, Türkçeden Arapçaya seviyesine uygun yazılı çeviri yapar. 4. Ayet, hadis ve duaları doğru olarak yazar. 5. Kendi çevresinde gerçekleşen günlük olaylarla ilgili konuları kısa cümlelerle yazılı olarak ifade eder. 6. Kendi ilgi alanları ve bildiği konularla ilgili sınırlı kelime ve yapılarla yazılı anlatım yapar. 7. Okuduğu metnin özetini yazar. 8. Okuduğu metnin ana düşüncesini yazar.	2. Hikâye, tasvir, tanımlama, tartışma vb. konularda yazı yazması istenebilir.

MESLEKİ ARAPÇA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 12. SINIF

DİL BİLGİSİ	AÇIKLAMALAR
• Lâzım ve Müteaddi Fiil • Şart Edatları • İf‘al, Tef‘il ve Mufâ‘ale Kalıpları • Tefâ‘ul, Tefa‘ul ve İf‘ilâl Kalıpları • İnfi‘âl, İfti‘âl ve İstif‘âl Kalıpları • Malûm, Mechûl Fiil ve Naibu Fâil • el-Memnû‘ mine’s-Sarf • Mankûs, Maksûr ve Memdûd İsimler • İsmi Zemân, İsmi Mekân, İsmi Âlet ve Mastar • İsmi Tasgîr, İsmi Mensûb ve Sıfatı Müşebbehe • Mebnî ve Mu‘rab • Mukârebe, Recâ’ ve Şurû‘ Fiilleri • Hâl • Merfular, Mansublar ve Mecrurların Özeti	Dil bilgisi kurallarının öğrenilmesi dil kullanımının desteklenmesiyle anlamlı olur. Dil bilgisi yapılarının öğrenilmesi için bunların uygun alıştırmalarla desteklenmesi ve pekiştirilmesi gerekmektedir.

(!) Dil bilgisi konularının sıralaması bağlayıcı değildir. Dil bilgisi konuları verilirken basitten zora doğru bir yol izlenmesi esastır.

MESLEKİ ARAPÇA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 12. SINIF

TEMALAR	AÇIKLAMALAR
1. İslam'da Temizlik	1. Temizlik bilinci, önemi vb. konular işlenebilir.
2. Fıkralar	2. Nasrettin Hoca fıkralarından seçmeler ele alınabilir.
3. Savaş ve Barış	3. Savaşın zararlarına ve barışın faydalarına değinilebilir.
4. Tarihi Şahsiyetler	4. Ertuğrul Gazi, Fatih Sultan Mehmet vb. şahsiyetler üzerinde durulabilir.
5. Şirk ve İman	5. Şirk ve cehalet, iman ve tevhit, şirk ve imanın sonuçları vb. konular ele alınabilir.
6. Yardımlaşma	6. Aile, akraba ve arkadaşlar arasında yardımlaşma, zor günlerde yardımlaşma vb. üzerinde durulabilir.
7. Sokakta Yaşayan Çocuklar	7. Sokakta yaşayan çocukların sıkıntıları, konuya ilişkin çözüm yolları, toplumun gözünde sokakta yaşayan çocuklar konularına ağırlık verilebilir.
8. İnsan Hakları	8. İnsan hakları bilinci, örgütleri vb. ele alınabilir.
9. Anne - Baba Sevgisi	9. Anne baba hakkı, ebeveyne karşı sorumluluklarımız vb. işlenebilir.
10. Birleşmiş Milletler	10. Birleşmiş Milletlerin rolü, teşkilatı, önemi vb. konular ele alınabilir.
11. Abdest	11. Abdestin farzları, önemi vb. üzerinde durulabilir.
12. Tövbe	12. Tövbe bilinci, önemi vb. konular ele alınabilir.
13. İslam'da Ahlak	13. Ahlakın önemi, bilinci, toplumdaki rolü vb. konulara değinilir.
14. Kötü Alışkanlıklar	14. Kötü alışkanlıkların sebepleri, kişiye ve topluma etkileri, mücadele yolları vb. konular işlenebilir.

(!) Temaların sıralaması bağlayıcı değildir.

(!) Temalar işlenirken öğrencinin seviyesine uygun ayet ve hadislerden örnekler verilmesine özen gösterilir.

KAYNAKÇA

Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, Cambridge: Cambridge University Press.

Demirel, Özcan. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Doğan, Candemir. (1989). *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*. Ankara: Kendi Yayını.

el-Hûlî, Muhammed. (1989). *Esâlibu Tedrisi'l-Lugati'l-'Arabiyye*. Riyad: Matâbi'u'l-Ferazdak et-Ticâriyye.

İşler, Emrullah. (2001). Türklerin Arapçanın Ünlülerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *EKEV Akademi Dergisi*, 3 (1).

İşler, Emrullah. (2001). Türklerin Arapçanın Ünsüzlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *EKEV Akademi Dergisi*, 3 (2).

İşler, Emrullah vd. (2008). *İmam Hatip Liseleri Arapça Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.

Larsen-Freeman, D. (2003). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Richards, J.C., & Rodger, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: CUP.

Suçin, Mehmet Hakkı. (2002). Talîmu'l-luğati'l-Arabiyye fî Turkiyâ: el-Lisânu Mutala'sim vel-Menâhic Rakîke, *al Marifa* (Suudi Arabistan), Sayı: 90, Kasım 2002.

Turgut, M. Fuat ve Y. Baykul. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayınları.

EKLER

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin kendilerine verilen ipuçlarını kullanarak diyalog şemasını doğru sözcüklerle tamamladığını kontrol ederek değerlendiriniz.

Etkinlik esnasında telaffuza ağırlık verilmelidir. Çalışmanın sonunda öğrencilerden, ikili gruplar hâlinde bildik bir durumla ilgili anahtar sözcükleri içeren bir diyalog şeması hazırlamaları ve sınıfta dramatize etmeleri istenmelidir.

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form, gruptaki çalışmalarınızı değerlendirmek üzere hazırlanmıştır. Arkadaşlarınızın bu konudaki görüşlerini almak için formu doldurunuz. Size ayrılan son sütunda da kendinizi değerlendiriniz. Sorulara cevabınız "evet" ise E, "bazen" ise B, "hayır" ise H harfi yazınız.

Grubun Adı: ..... Öğrencinin Adı-Soyadı: .....

ÖLÇÜTLER	1. Arkadaşıma göre ben	2. Arkadaşıma göre ben	3. Arkadaşıma göre ben	4. Arkadaşıma göre ben	5. Arkadaşıma göre ben	Bana göre ben
Çalışmalara gönüllü katılır.						
Bildiklerini arkadaşlarıyla paylaşır.						
Gerektiğinde arkadaşlarına yardım eder.						
Aldığı görevi zamanında yerine getirir.						
Arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.						
Tartışmalarda kırıcı olmadan konuşur.						

DEĞERLENDİRME

1. Öğrencileri aile ağacındaki bilgilerin doğruluğunu kontrol ederek değerlendiriniz.

2. Öğrencilerden ailesini ve kendisini basit bir metinle tanıtmalarını isteyiniz. Metni kontrol ederek değerlendiriniz.

EK 3

ETKİNLİK ÖRNEĞİ

DERS	: Mesleki Arapça
TEMA	: İslam'ın Şartları (اركان الإسلام)
SINIF	: 11. sınıf
SÜRE	: 1 ders saati
ÖĞRENME ALANI	: Dinleme
KAZANIM	: Dinledikleri ile ilgili çıkarımlar yapar. Dinlediklerinde sorulan sorulara cevap arar.
ARAÇ, GEREÇ, ORTAM	: Okuma metni

SÜREÇ

Aşağıdaki metni öğrencilerinize iki defa okuyunuz (Birinci okuma ikinci okumaya göre daha yavaş olmalıdır.). Okumada (***) işaretli yerlerde durarak parantez içinde verilen soruları öğrencilerinize sorarak metnin nasıl gelişeceğini tahmin ettiriniz. İkinci okumanın bitiminde öğrencilerinizden tahminlerinin doğruluğunu kontrol etmelerini isteyiniz.

زيارة بيت الله الحرام

الحج يمثل الركن الخامس من اركان الإسلام، وهذا الركن الاساسي فرض على كل مسلم قادر على اداء الحج. (***متى يكون الحج؟) يكون الحج في موعد محدد، وهو في اليوم التاسع من شهر ذي الحجة من كل سنة هجرية، (*** من اين ياتي الحجاج للحج؟) وياتي فيه الكثير من المسلمين اي بمعدل 3 ملايين إلى مكة المكرمة من كل انحاء العالم. (*** ما اسم اللباس الذي يَلبَس في الحج والعمرة؟) يلبس الرجال ملابس الإحرام وامّا النساء فيلبسن ملابسهن العاديّة. وتتكون فريضة الحج من التالي:

- الطواف حول الكعبة سبع مرات ويسمى طواف القدوم.
- الذهاب إلى عرفة والوقوف بها إلى غروب الشمس.
- الذهاب من عرفة إلى المزدلفة والمبيت بها إلى شروق الشمس وجمع الحصى هناك.
- التوجه إلى منى وهناك يوجد ما يسمى بالعقبات الثلاث او الجمَرات.
- رمي الجمار (اي رمي 7 من الحصيات على الجمرة الاولى، جمرة العقبة).
- الحلق او التقصير ويجوز بعده لبس الثياب والتطيب.
- الذبح (وهو ذبح شاة او بقرة او جمل).
- طواف الإفاضة ويكون الطواف 7 اشواط حول الكعبة، بعدها يَحِل للمسلم كل ما حَرَمَ عليه اثناء حجه.
- السعي وهو 7 اشواط ايضا بين الصفا والمروة.
- تم الرجوع للمبيت بمنى مرة اخرى ولمدة يومين او ثلاثة، ويقوم في كل يوم برجم الجمرات ولكن هذه المرة 7 لكل جمرة (اي 21 حَصَوَة يوميًا).
- **بعد** مرور ايام منى يقوم الحاج بطواف الوداع ويرجع إلى بلده.

(***متى تكون العمرة؟) اما العمرة فتكون في الايام الاخرى من السنة ما عدا ايام الحج. يلبس المعتمر ملابس الإحرام ايضا، تم يطوف حول الكعبة سبعة اشواط ويسعى بين الصفا والمروة سبعة اشواط ايضا بعد ذلك يَحلِق او يَقصَر شعره تم يتحلل من الإحرام.

DEĞERLENDİRME

"ما الفرق بين الحج والعمرة؟"

sorusuyla öğrenciler yönlendirilerek tartışma ortamı yaratılır.

EK 4

ETKİNLİK ÖRNEĞİ

DERS : Mesleki Arapça
TEMA : İslam'da Ahlak (الاخلاق في الإسلام)
SINIF : 12. sınıf
SÜRE : 1 ders saati
ÖĞRENME ALANI : Okuma
KAZANIM : Mesleki metinlerde sunulan bilgileri anlamlandırır.

Ayet, hadis ve duaları doğru olarak okur.

ARAÇ, GEREÇ, ORTAM : Çalışma kâğıdı

SÜREÇ

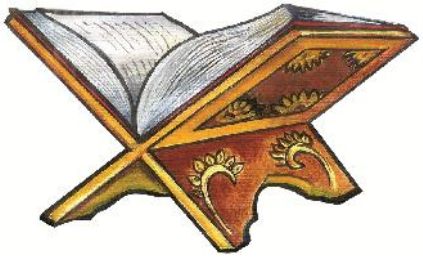

Okuma öncesi öğrencilerinizi, "الجمل الموجودة في القران الكريم ماذا نسميها؟" ve "الجملة التي خرجت من فم الرسول ماذا نسميها؟" vb. sorularla okuma metnine hazırlayınız. Çalışma kâğıdını öğrencilerinize okutunuz. Okuma bittikten sonra öğrencilerden aşağıdaki sorulara cevap vermelerini isteyiniz.

- ما صفات المسلم الحقيقي؟
- اي المؤمنين احب إلى الله؟
- ايحب المؤمن الخير لنفسه فقط؟
- ما اجر من يدل الناس على الخير؟
- ماذا يجب على الابناء نحو الاباء؟

Öğrencilerinizden, aşağıdaki cümleleri anlamca tamamlayacak doğru cevabı seçmelerini isteyiniz.

- المؤمن يحب لاخيه ما يحب.....

ا- لنفسه ب- لأسرته جـ- لاقاربه

- لا فضل لإنسان على إنسان .....

ا- بالايمان والعمل الطيب ب- بالوظيفة التي يؤديها جـ- بكثرة الاولاد والاموال

- إذا عمل احدنا عملا فيجب عليه .....

ا- ان يؤدي العمل باي طريقة ب- الا يتقن العمل جـ- ان يؤدي العمل على احسن صورة

DEĞERLENDİRME

1. Verilen soruların doğruluğunu kontrol ederek değerlendiriniz.

2. Öğrencilerinizle cevapları hangi bilgilerden yararlanarak verdiklerini tartışınız? Öğrencilerinizden, farklı hadis-i şerifler bulmalarını isteyiniz.

Çalışma kâğıdını kontrol ederek değerlendiriniz.

* وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ (سورة القلم، 4)
* إِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ (سورة النحل، 90)
* المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده. (رواه البخاري ومسلم)
* المؤمن القوي خير واحب إلى الله من المؤمن الضعيف. (رواه البخاري)
* لا يؤمن احدكم حتى يحب لاخيه ما يحب لنفسه. (رواه البخاري ومسلم)
* يا ايها الناس، إن ربكم واحد، وإن اباكم واحد، لا فضل لعربي على عجمي ولا لاسود على احمر، إلا بالتقوى، خيركم عند الله اتقاكم. (رواه البخاري)
* ما اكل احد طعاما قط خيرا من ان ياكل من عمل يده، وإن نبي الله داود عليه السلام كان ياكل من عمل يده. (رواه البخاري)
* من دل على خير فله مثل اجر فاعله. (رواه الترمذي)
* إذا سالت فاسال الله، وإذا استعنت فاستعن بالله. (رواه الترمذي)
* إن الله يحب إذا عمل احدكم عملا ان يتقنه. (رواه البخاري)
* جاء رجل إلى رسول الله فقال: يا رسول الله، من احق الناس بحسن صحبتي؟

قال: امك.

قال: ثم من؟ قال: امك.

قال: ثم من؟ قال: امك.

قال: ثم من؟ قال: ابوك. (رواه البخاري ومسلم)